

ANALIZA MOGUĆNOSTI ULASKA U SVIJET PODUZETNIŠTVA

Čurjak, Marko

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac
University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:128:304991>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-30**

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied
Sciences - Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJ

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
POSLOVNI ODJEL
STRUČNI DIPLOMSKI STUDIJ
POSLOVNO UPRAVLJANJE

Marko Čurjak

ANALIZA MOGUĆNOSTI ULASKA U SVIJET PODUZETNIŠTVA

DIPLOMSKI RAD

Karlovac, 2024

Marko Čurjak

ANALIZA MOGUĆNOSTI ULASKA U SVIJET PODUZETNIŠTVA

DIPLOMSKI RAD

Veleučilište u Karlovcu

Poslovni odjel

Stručni diplomski studij Poslovno upravljanje

Kolegij: Ekonomika poduzetništva

Mentorica: Andreja Primužak, dipl.oec., viši predavač

Broj indeksa autora: 0248070176

Karlovac, 2024.g.

ZAHVALA

Studij Poslovnog upravljanja bio je jedan od većih izazova u mom životu, a zahvaljujući njemu upoznao sam puno novih ljudi te sam naučio puno novih i korisnih stvari koje ću sigurno iskoristiti.

Ovaj diplomski rad predstavlja rezultat mog rada, ali i podrške mnogih osoba kojima bih se ovim putem želio zahvaliti. Prije svega, zahvaljujem svojoj obitelji na beskrajnoj podršci i razumijevanju tijekom cijelog školovanja, bez čega ovaj uspjeh ne bi bio moguć.

Posebnu zahvalnost dugujem svojoj mentorici Andreji Primužak, dipl.oec. na strpljenju, savjetima i stručnoj podršci, koja me vodila kroz cijeli proces izrade ovog rada. Njena znanja i iskustvo bili su od neizmjerne važnosti za uspješan završetak rada.

Također zahvaljujem svim profesorima i kolegama na Veleučilištu u Karlovcu, koji su me kroz protekle godine poticali na učenje i razvoj te pridonijeli mom profesionalnom i osobnom napretku. Hvala i prijateljima na razumijevanju i potpori u trenucima kada je bilo najpotrebnije.

SAŽETAK

Poduzetništvo je splet poslovnih aktivnosti u sklopu kojih poduzetnik ima ideju koju drži dobrom poslovnom prigodom, ulaže u ideju vlastiti ili pozajmljeni novac (investira), nabavlja stalna i obrtna sredstva, zapošljava ljude, vodi i organizira biznis te obavlja još mnoštvo poslova s temeljnim ciljem ostvarivanja svoje poduzetničke misije, odnosno to je svaka proizvodna, trgovačka, uslužna ili mješovita aktivnost poduzetnika, pojedinca ili skupine ljudi, koja je usmjerena na zadovoljavanje nekih potreba te stvaranje dobiti ili profita i slično. Na području Karlovačke županije posluje oko 2.600 trgovačkih društava, a gospodarsku sliku dopunjuje i oko 1.800 obrta.

Mladi na tržištu rada u Karlovačkoj županiji, kao i u ostatku Hrvatske, suočavaju se s nizom izazova, ali i s nekim prilikama koje su specifične za tu regiju. Kao i u većem dijelu Hrvatske, mladi u Karlovačkoj županiji često se suočavaju s visokom stopom nezaposlenosti, te odlaze iz manjih sredina poput Karlovačke županije prema većim sredinama, kao što su Zagreb ili inozemstvo, u potrazi za boljim prilikama za obrazovanje i zapošljavanje.

Karlovačka županija ima potencijal postati žarište poduzetništva u regiji, no to zahtijeva kontinuirane napore u poboljšanju poslovne klime, smanjenju birokratskih barijera i osiguravanju pristupačnih izvora financiranja. Samim time povećao bi se interes za poduzetništvo među mladima i drugim grupama ljudi

Ključne riječi: poduzetništvo, trgovačka društva, samozapošljavanje, gospodarstvo Karlovačke županije.

SUMMARY

Entrepreneurship is a set of business activities in which an entrepreneur has an idea that he considers a good business opportunity, invests his own or borrowed money (invests) in the idea, acquires fixed and working capital, employs people, manages and organizes the business, and performs many other tasks with the basic goal of realizing its entrepreneurial mission, i.e. it is any production, trade, service or mixed activity of an entrepreneur, individual or group of people, which is aimed at meeting some needs and creating profit or profit and the like. About 2,600 commercial companies operate in Karlovac County, and the economic picture is supplemented by about 1,800 trades.

Young people on the labor market in Karlovac County, as well as in the rest of Croatia, face a number of challenges, but also some opportunities that are specific to that region. As in most of Croatia, young people in Karlovac County often face a high unemployment rate, and they leave smaller areas like Karlovac County for larger areas, such as Zagreb or abroad, in search of better opportunities for education and employment.

Karlovac County has the potential to become a focus of entrepreneurship in the region, but this requires continuous efforts to improve the business climate, reduce bureaucratic barriers and ensure accessible sources of financing. This alone would increase the interest in entrepreneurship among young people and other groups of people

Key words: entrepreneurship, trading companies, self-employment, economy of Karlovac County.

Sadržaj

1. UVOD	1
1.1. Predmet i cilj rada.....	1
1.2. Izvori podataka i metode istraživanja.....	1
1.3. Sadržaj i struktura rada.....	1
2. TEORIJSKI DIO	3
2.1. PODUZETNIŠTVO	3
2.2. PODUZETNIK.....	4
2.2.1. Vrste i tipovi poduzetnika	4
2.2.2. Poduzetničke osobine	5
2.2.3. Motivacija poduzetnika	6
2.3. TRGOVAČKA DRUŠTVA	7
2.3.1. J.D.O.O.....	7
2.3.2. D.O.O.	7
2.3.3. JAVNO TRGOVAČKO DRUŠTVO	8
2.3.4. KOMANDITNO DRUŠTVO.....	8
2.3.4. GOSPODARSKO INTERESNO UDRUŽENJE	9
2.4. OBRT	9
2.5. OBITELJSKO POLJOPRIVREDNO GOSPODARSTVO.....	10
3. GOSPODARSTVO KARLOVAČKE ŽUPANIJE.....	11
4. TRŽIŠTE RADA.....	16
4.1. MLADI NA TRŽIŠTU RADA U KARLOVAČKOJ ŽUPANIJI.....	17
4.2. NEZAPOSLENOST U KARLOVAČKOJ ŽUPANIJI.....	19
4.2.1. TRAŽENI RADNICI I ZAPOSŁJAVANJE.....	23
4.2.2. KORISNICI NOVČANIH NAKNADA	23
4.2.3. MJERE AKTIVNE POLITIKE ZAPOSŁJAVANJA	23
5. OSVINANJE OBRTA/TVRTKE.....	25
5.1. STRATEGIJE ULASKA U SVIJET PODUZETNIŠTVA	25
5.1.1. Počinjanje od nule	25
5.1.2. Kupnja postojećeg poduzeća	26
5.1.3. Kupnja Franšize.....	27

5.2. POSLOVNI PLAN.....	27
5.3. UVJETI I DOKUMENTACIJA ZA OTVARANJE D.O.O / J.D.O.O.	28
5.4. UVJETI I DOKUMENTACIJA ZA OTVARANJE OBRTA.....	29
5.5. FINANCIRANJE PODUZETNIČKOG PROJEKTA.....	32
5.4.1. FINANCIRANJE VLASNIČKE GLAVNICE	33
5.4.2. FINANCIRANJE ZADUŽIVANJEM	35
5.4.3. FINANCIRANJE OD STRANE DRŽAVE	36
6. POTPORE ZA SAMOZAPOŠLJAVANJE	38
7. ISTRAŽIVANJE ISPITANIKA.....	46
8. ZAKLJUČAK	65
POPIS LITRATURE.....	66
POPIS ILUSTRACIJA.....	67

1. UVOD

1.1. Predmet i cilj rada

Predmet ovog diplomskog rada je prikazati detaljan pregled poduzetničke scene u Karlovačkoj regiji, analiza trenutnih prilika i izazova za pokretanje vlastitog poslovanja, kao i korake potrebne za uspješan ulazak u svijet poduzetništva.

Cilj rada je informiranje o mogućnostima i potencijalu za pokretanje vlastitog posla u Karlovačkoj županiji, pružanje konkretnih savjeta i smjernica za planiranje i ostvarenje poslovnih ideja te poticanje poduzetničkog duha i inovativnosti među ljudima koji se dvoume u vezi pokretanja vlastitog posla.

1.2. Izvori podatka i metode istraživanja

Za izradu ovog rada korišteni su primarni i sekundarni izvori podataka, relevantne stručne knjige te internetske stranice.

Metode koje su korištene prilikom pisanja su metoda analize, deskriptivna metoda i komparativna metoda.

1.3. Sadržaj i struktura rada

Rad kroz sedam poglavlja detaljno obrađuje temu poduzetništva i stanje poduzetništva u Karlovačkoj županiji, s fokusom na teoretske i praktične aspekte potrebne za ulazak u poduzetničke vode.

U uvodnim poglavljima definira se pojam poduzetništva i poduzetnika te se analiziraju različite vrste poduzetnika i njihove motivacije. Također su navedene različite pravne forme poduzetničkih subjekata, kao što su trgovačka društva (j.d.o.o., d.o.o., komanditno društvo) i obrt, te prednosti i nedostaci svake od tih formi.

Jedno od središnjih poglavlja posvećeno je analizi gospodarstva Karlovačke županije, gdje se navodi da prerađivačka industrija, trgovina i građevinarstvo čine glavne ekonomske grane, te se ističe važnost poticanja poduzetništva u ovim sektorima kako bi se potaknuli gospodarski rast i smanjenje nezaposlenosti, posebno među mladima.

Rad također obuhvaća praktične savjete za osnivanje obrta i trgovačkih društava i prikazuje koja je sve dokumentacija potrebna i koji su koraci za registraciju vlastite tvrtke.

Na kraju, rad razmatra poticajne mjere za samozapošljavanje koje su dostupne u Hrvatskoj, s naglaskom na poticanje poduzetništva kroz subvencije i edukacijske programe.

U posljednjem, osmom, poglavlju rada prikazuju se završna razmatranja i stajališta. Na kraju rada nalazi se popis korištene literature i popis ilustracija i priloga.

2. TEORIJSKI DIO

2.1. PODUZETNIŠTVO

Poduzetništvo je splet poslovnih aktivnosti u sklopu kojih poduzetnik ima ideju koju drži dobrom poslovnom prigodom, ulaže u ideju vlastiti ili pozajmljeni novac (investira), nabavlja stalna i obrtna sredstva, zapošljava ljude, vodi i organizira biznis te obavlja još mnoštvo poslova s temeljnim ciljem ostvarivanja svoje poduzetničke misije, odnosno to je svaka proizvodna, trgovačka, uslužna ili mješovita aktivnost poduzetnika, pojedinca ili skupine ljudi, koja je usmjerena na zadovoljavanje nekih potreba te stvaranje dobiti ili profita i slično. Posredstvom tržišta, svojim pothvatima, poduzetnici zadovoljavaju individualne i društvene potrebe.¹

S obzirom da poduzetništvo možemo sagledati kao kreativni proces, njegovu bit najbolje je izrazio J. Schumpeter, još davne 1934. godine, nazvavši poduzetništvo procesom kreativne destrukcije. I dok je za I. Nystroma poduzetništvo vizionarska aktivnost, za Koltemborga to je akt pretvaranja vizija pojedinaca i grupa u stvarnost, za K. Davisa ono je poslovno ponašanje ljudi izuzetnih sposobnosti i izuzetnih osobnih karakteristika. Promatrajući poduzetništvo u kontekstu traženja novih mogućnosti i perspektiva, Peter Drucke definira ga kao maksimalizaciju mogućnosti. Za razliku od predočenih stavova, A Bajt govori o poduzetničkoj funkciji koja objedinjuje sposobnost predviđanja tehnoloških i tržišnih promjena, snošenje rizika i korištenje inovativnih sposobnosti.

Poduzetništvo tradicionalno možemo klasificirati na subjekte malog i srednjeg gospodarstva koji se dijele na: a) Mikro subjekte (manje od 10 zaposlenih, ukupna aktiva u vrijednosti do 450.000€ i neto prihod do 900.000€);

b) Male subjekte (manje od 50 zaposlenih, ukupna aktiva u vrijednosti do 5.000.000€ i neto prihod do 10.000.000€);

c) Srednje subjekte (pravne i fizičke osobe koje zapošljavaju prosječno u godini manje od 250 zaposlenika, imaju ukupno vrijednost aktive 25.000.000€, a neto prihod do 50.000.000 €);

d) Velike subjekti (svi koji prelaze 2 uvjeta iz kriterija vrednovanja srednjih subjekata).

¹ Tkalec Z.: Definicija i karakteristike poduzetništva kao ključne kompetencije cjeloživotnog učenja; <https://hrcak.srce.hr/file/192156> (13.06.2024.)

2.2. PODUZETNIK

Općenito, poduzetnici su osobe koje na različite načine i uz različite kombinacije relevantnih čimbenika spajaju poduzetničke ideje s potrebitim kapitalom, organiziraju poduzetnički pothvat, odnosno proizvodnju, trženje ili usluživanje, pokušavajući zadovoljiti neku potrošačku potrebu na ciljnomu tržištu ili pojedinim tržišnim segmentima, povratiti uloženi kapital i kontinuirano zarađivati željeni, odnosno što veći profit, pri čemu osobno preuzimaju sve rizike i odgovornost glede budućih učinaka (dobiti ili gubitaka) svoje poduzetničke aktivnosti.²

Poduzetnici su osobe koje znaju učinkovito spojiti nove ideje, znanstvene spoznaje i njihove tehnološke aplikacije, kapital, ljude i ine sastavnice poduzetničkoga procesa te i najnevjerojatnije zamisli inovatora, sanjara i zanesenjaka pretvoriti u proizvode ili usluge kojima će zadovoljiti ljudske želje i potrebe te pri tomu profitirati. U današnjemu svijetu koji svoj razvitak, blagostanje i konačno, svekoliki opstanak temelji na kreativnosti ljudskih resursa, posjedovanje poduzetnih pojedinaca od neprocjenjive je vrijednosti za svaki narod. Materijalni je napredak nemoguć bez poduzetnika (prema Johnu M. Templetonu), pa se može reći da su oni temeljna sastavnica narodnoga bogatstva.³

2.2.1. Vrste i tipovi poduzetnika

Osnovna podjela vrsta poduzetnika prema pojavnom obliku tijekom faza razvoja poduzeća bila bi sljedeća: pionir, strateg, stvaratelj i voditelj.

Poduzetnik pionir: U fazi konstituiranja biznisa nalazimo poduzetnika pionira koji je sklon riziku i brzu odlučivanju, pun je ideja stvaralačke snage, nestrpljenja i nemira. Od poduzetničkih osobina posjeduje karizmatičnost, entuzijazam, vizionarstvo, sklonost riziku, odlučnost, inovatorstvo, inicijativnost i slično .

Poduzetnik strateg : U fazi diversifikacije biznisa dominira poduzetnik strateg koji je svjestan svih rizika , fleksibilan je i orijentiran prema budućnosti , potiče decentralizaciju i menadžerima ostavlja veliku slobodu odlučivanja. Od poduzetničkih osobina posjeduje koncepcijsko promišljanje, sistematičnost, sklonost riziku, sposobnost delegiranja, orijentaciju na budućnost, fantaziju i slično.

Poduzetnik stvaratelj : U fazi rasta i razvoja biznisa obično nalazimo poduzetnika stvaratelja koji brzo odlučuje kao i poduzetnik pionir, ali je manje sklon riziku, koristi pionirove uspjehe i

² Kuvačić N.; „Primjenjeno poduzetništvo“, Cera Prom, Zagreb; str. 20; 2002.g.

³ Kuvačić N.; Poduzetnička Biblija; str 17, Beretin Split; str 21; 2005.g.

pretvara ih u trajan uspjeh , dobar je organizator i cilj no orijentiran. Od poduzetničkih osobina posjeduje realizacijske sposobnosti, uvjerljivost, ciljnu usmjerenost, analitičnost, odlučnost, stvaralaštvo i slično.

Poduzetnik voditelj : Za fazu konsolidacije biznisa karakterističan je poduzetnik voditelj koji je dobar koordinator, težište stavlja na dobre međuljudske odnose, nastoji motivirati djelatnike, manje je sklon kreativnosti i riziku. Od poduzetničkih osobina posjeduje sposobnost uspostavljanja dobrih međuljudskih odnosa, sposobnost komuniciranja, koordinacije, motiviranja i timskoga rada te osobitu izraženu emocionalnost i slično.

Izvorni poduzetnik je vlasnik ili nosilac dominantnog interesa odnosno izvorni ekonomski subjekt koji odrađuje temeljne zahtjeve i ciljeve poduzeća. Menadžer je izvedeni poduzetnik koji ima slobodu (ovlaštenje) i sposobnost da strateški i operativno djeluje kao pravi poduzetnik. Poduzetnik stoga sam organizira, koordinira, rukovodi i izvršava te upravlja cjelokupnim poslovanjem. Ove funkcije on može obavljati sam ili ih pak može povjeriti posebno za to plaćenom menadžeru. U tom slučaju, menadžer dolazi u formalno i organizacijski ustrojeno poduzeće i preuzima već uhodani posao. Nadalje, poduzetnike možemo dijeliti prema njihovom pojavnom obliku kroz faze razvoja poduzeća. Svaka od tih faza zahtjeva neke specifične sposobnosti na temelju kojih se javljaju specifične vrste poduzetnika, kao što su pionir, maher, strateg i trener. Također postoji i izraz intrapoduzetnik, koji označava najkvalitetnije zaposlenike svake kompanije koji uspijevaju pretvoriti svoje ideje u dodanu vrijednost za poduzeće. Intrapoduzetnik je osoba koja je većim djelom vizionar, te je iznutra motiviran samim izazovom i snažnim osjećajem što je potrebno poduzeću, a ne samo nastojanjima za vlastitim napredovanjem kroz hijerarhiju poduzeća. ⁴

2.2.2. Poduzetničke osobine

Profesor David C. McClelland s Harvardskog sveučilišta u svojoj studiji poduzetnika, utvrdio je da će vjerojatno uspjeti oni koji imaju sljedećih šest osobina:

1. Inovativnost,
2. Razumno preuzimanje rizika,
3. Samouvjerenost,
4. Uporan rad,
5. Postavljanje ciljeva,

⁴ Šišić N., Osnove Poduzetništva 1; Poslovno Veleučilište Zagreb; str 12; 2023.

6. Odgovornost

2.2.3. Motivacija poduzetnika

Motivacija poduzetnika odnosi se na unutrašnje i vanjske čimbenike koji ih potiču na pokretanje, vođenje i razvijanje vlastitih poduzeća. Postoji nekoliko ključnih aspekata koji obično motiviraju poduzetnike:

1. Autonomija i sloboda: Mnogi poduzetnici žele biti sami svoji šefovi i imati kontrolu nad vlastitim odlukama i sudbinom. Žele slobodu u kreiranju i vođenju posla na način koji oni smatraju ispravnim.
2. Strast i osobni interesi: Poduzetnici često pokreću biznise u područjima koja ih strastveno zanimaju. Njihova motivacija dolazi iz ljubavi prema proizvodu ili usluzi koju nude, ili iz želje da riješe neki problem koji ih osobno dotiče.
3. Financijski uspjeh: Iako novac nije uvijek primarni motiv, mnogi poduzetnici su motivirani mogućnošću zarade i financijskog prosperiteta. Oni vide poduzetništvo kao put ka boljem financijskom položaju i dugoročnoj sigurnosti.
4. Izazov i postignuće: Poduzetnici često uživaju u rješavanju problema i suočavanju s izazovima. Motivira ih osjećaj postignuća kada prebrode prepreke i vide kako njihov posao raste i uspijeva.
5. Stvaranje nečega novog: Mnogi poduzetnici žele stvoriti nešto novo i inovativno. Motivira ih kreativni proces i mogućnost da ostave svoj trag u svijetu kroz razvoj novih proizvoda, usluga ili poslovnih modela.
6. Društvena misija: Neki poduzetnici su motivirani željom da naprave pozitivan utjecaj na društvo. Ovi poduzetnici često pokreću poduzeća koja imaju društveno odgovornu misiju, bilo da je riječ o zaštiti okoliša, borbi protiv siromaštva ili promicanju društvene pravde.

Svaki poduzetnik ima jedinstvenu kombinaciju ovih i drugih motiva, a njihova motivacija može se mijenjati i evoluirati tijekom vremena dok njihov posao raste i razvija se.

2.3. TRGOVAČKA DRUŠTVA

Trgovačka društva predstavljaju pravne osobe upisane u Sudski registar. U Republici Hrvatskoj prema Zakonu o trgovačkim društvima razlikujemo društva osoba (javno trgovačko društvo i komanditno društvo), te društva kapitala (dioničko društvo, društvo s ograničenom odgovornošću i jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću).⁵

2.3.1. J.D.O.O.

Jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću (skraćeno j.d.o.o.) predstavlja privremeni pravni oblik poslovanja. Osnovna prednost mu je što se može osnovati sa samo 1€ temeljnog kapitala, pa stoga predstavlja primamljiv pravni oblik za start-up poduzeća i poduzetnike koji nisu spremni riskirati značajna financijska sredstva. Jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću predstavlja podvrstu društva s ograničenom odgovornošću, pa za to društvo vrijede posebna pravila, ali se na njega istovremeno primjenjuju i sve ostale odredbe kojima je uređen klasični d.o.o., kada je to po naravi stvari moguće. Zakonom je propisano da j.d.o.o. iz ostvarene dobiti mora stvoriti zakonske rezerve omjeru od jedne četvrtine godišnje dobiti, nakon što se pokriju godišnji gubitak i preneseni gubitak. Te se rezerve smiju koristiti samo za pokrivanje godišnjeg gubitka, prenesenog gubitka iz prethodnog razdoblja ili za povećanje kapitala iz sredstava društva (Brnabić i Ivančev, 2014). Kada kapital društva dosegne razinu od 2.500 €, poduzetnik treba osnovati društvo s ograničenom odgovornošću.⁶

2.3.2. D.O.O.

Društvo s ograničenom odgovornošću (skraćeno d.o.o.) jest društvo kapitala u koje jedna ili više pravnih ili fizičkih osoba ulažu temeljne uloge do visine dogovorenog temeljnog kapitala koji u Republici Hrvatskoj iznosi 2.500 €. Ako je osnivač jedna osoba (fizička ili pravna), društvo se osniva na temelju izjave osnivača. Ako društvo osniva više osoba, tada se sklapa ugovor o osnivanju društva koji sklapaju osnivači. Pravne osobe kao osnivači mogu biti trgovačka društva, država, ustanove, pa i visoka učilišta.

Ograničenu odgovornost valja shvatiti tako da osnivač ili osnivači odgovaraju samo s vrijednošću koju unose u temeljni kapital društva. To zapravo znači da osobe osnivači ne odgovaraju za obveze društva, već obveze snosi društvo (s onim dijelom koji su osnivači

⁵ Zakon o trgovačkim društvima; <https://www.zakon.hr/z/546/Zakon-o-trgova%C4%8Dkim-dru%C5%A1tvima> (13.06.2024.)

⁶ Kolaković M., Mikić M.; Poduzetništvo u 21. stoljeću; Studentski poduzetnički inkubator Zagreb; str.79; 2020.

unijeli u društvo). Odlučivanje u društvu s ograničenom odgovornošću regulirano je društvenim ugovorom.

2.3.3. JAVNO TRGOVAČKO DRUŠTVO

Javno trgovačko društvo (skraćeno j.t.d.), kao društvo osoba mogu osnovati barem dvije ili više osoba). Imovina društva formira se unosom jednakih dijelova uloga članova koji osnivaju društvo (u obliku novca, stvari, prava, usluga i dr.). Svaki član društva odgovara neograničeno i solidarno cijelom svojom imovinom.

Odnosi među članovima uređuju se društvenim ugovorom. Društvo nema posebnih organa, već su svi članovi ovlašteni za vođenje poslova. To pravo može se dogovorno prenijeti na jednu ili više osoba. Odluke se donose uz suglasnost svih članova. Za utvrđivanje rezultata poslovanja društva izrađuje se godišnji račun dobitka i gubitka. Osoba ovlaštena za vođenje društva dužna je o poslovanju i rezultatu polagati račun svim članovima društva. U dobitku (ili gubitku) svojim udjelom sudjeluju svi članovi društva.⁷

2.3.4. KOMANDITNO DRUŠTVO

Komanditno društvo je društvo osoba, a čine ga najmanje dvije ili više osoba i može imati dvije vrste članova:

- a) Komplementari, koji odgovaraju za obveze društva neograničeno. Svom svojim imovinom (i imovinom društva)
- b) Komanditori koji odgovaraju samo iznosom uloga koji unose u društvo.

Iz te razlike obvezama proizlaze i razlike u pravima. Društvom upravljaju samo komplementari. Komanditori imaju pravo uvida u poslovne knjige i u godišnja izvješća o rezultatima poslovanja, ali ne i pravo odlučivanja. Imovina društva formira se ulogom članova (u novcu, stvarima, pravima, uslugama i dr.) s različitim stupnjem odgovornosti za obveze društva. Zastupanje i vođenje poslova u komanditnom društvu pripada komplementarima (ili se to pravo prenosi na jednog ili više komplementara). Dobit članovi društva dijele prema unesenom ulogu u društvo. U slučaju gubitka, komanditori snose svoj dio samo do visine svojeg uloga, a komplementari i na teret svoje cjelokupne imovine. Kod isplate dobiti komplementari imaju prednost, u smislu mogućnosti njezine isplate odmah po zaključnom računu.⁸

⁷ Ibid., Str 77.

⁸ Ibid.

2.3.4. GOSPODARSKO INTERESNO UDRUŽENJE

Gospodarsko interesno udruženje je pravna osoba koju osnivaju dvije fizičke i pravne osobe ili više njih da bi olakšale i promicale obavljanje gospodarskih djelatnosti koje čini predmet njihova poslovanja te da bi poboljšale ili povećale njihov učinak, ali tako da ta pravna osoba za sebe ne stječe dobit.⁹

2.4. OBRT

Obrt je samostalno i trajno obavljanje dopuštenih gospodarskih djelatnosti od strane fizičke osobe, sa svrhom postizanja dobiti koja se ostvaruje proizvodnjom, prometom ili pružanjem usluge na tržištu. Obrtnik je fizička osoba koja obavlja jednu ili više djelatnosti u svoje ime i za svoj račun, a pritom se može koristiti i radom drugih osoba. Obrt može obavljati i pravna osoba ako to ne čini na industrijski način. U obrtu je dopušteno obavljati sve vrste gospodarskih djelatnosti.

Razlikuju se 3 vrste obrta:

1. Slobodni obrt - obrt za čije je obavljanje potrebno ispuniti samo opće uvjete za otvaranje obrta, tj. ne traži se propisana stručna sprema.
2. Vezani obrt - obrt za čije se obavljanje, osim općih uvjeta, traži ispit o stručnoj osposobljenosti, odgovarajuća srednja stručna sprema ili majstorski ispit.
3. Povlašteni obrti - obrti čije je obavljanje moguće isključivo na temelju povlastice, koju izdaje nadležno ministarstvo, odnosno drugo tijelo čija je nadležnost propisana posebnim propisom, ovisno o djelatnosti.

Fizička osoba koja ispunjava uvjete za obavljanje obrta i koja dobije obrtnicu odnosno povlasticu postaje obrtnikom kad se upiše u obrtni registar. Obrtne registre vode županijski uredi odnosno ured Grada Zagreba. Povlastice se upisuju u registar povlastica koji se vode kod ministarstva nadležnog za izdavanje povlastice. Prostor u kojem se obrt obavlja mora udovoljavati posebnim propisima kojima uređuje graditeljstvo, a oprema mora udovoljavati uvjetima određenim propisima o tehničkoj opremljenosti koji se odnose na obavljanje određene gospodarske djelatnosti. Dvije ili više fizičkih osoba mogu zajednički obavljati obrt. Međusobni odnosi osoba uređuju se pisanim ugovorom i primjenjuju se propisi kojima se uređuju obvezni odnosi u partnerstvu. Za zajedničko obavljanje vezanih obrta dovoljno je da

⁹ Pravni sustav suradnje neprofitnih organizacija;

<https://udruge.gov.hr/UserDocImages/UserFiles/File/Pravni%20sustav%20suradnje%20NGO.pdf> (13.06.2024.)

jedna od osoba, uz opće uvjete, ispunjava i poseban i uvjet stručne osposobljenosti, odgovarajuće srednje stručne spreme ili položenog majstorskog ispita.

Prednosti obrta jesu jeftino i brzo osnivanje, mogućnost podizanja novca sa žiro računa bez opravdavanja, vođenje jednostavnog knjigovodstva, plaćanje PDV-a tek kada je račun zaista i naplaćen od strane kupca, jeftinije i lakše mijenjanje podataka te jeftina i brza mogućnost zatvaranja. Od nedostataka posebno treba izdvojiti neograničenu odgovornost, odnosno odgovaranje za poslovanje poduzeća svom svojom imovinom. Iako na prvi pogled izgleda da obrtnici podliježu nižim poreznim stopama, porez na dohodak naplaćuje se prema važećim poreznim stopama. Isto tako postoji i nemogućnost obavljanja određenih gospodarskih djelatnosti za koje je obavezna odgovarajuća stručna sprema.

2.5. OBITELJSKO POLJOPRIVREDNO GOSPODARSTVO

Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo (skraćeno OPG) organizacijski je oblik poslovanja u segmentu poljoprivredne djelatnosti od strane fizičke osobe. Svrha poslovanja jest samostalno i trajno obavljanje poljoprivredne djelatnosti i s njom povezanih dopunskih djelatnosti, a sve to temeljem korištenja vlastitih i/ili unajmljenih proizvodnih resursa te rada, znanja i vještina članova obitelji. Ukoliko je ekonomska veličina OPG-a veća od 3 000 EUR i/ili ako je poduzetnik po osnovi obavljanja poljoprivredne djelatnosti obveznik poreza na dohodak ili poreza na dobit, mora se upisati u Upisnik obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. Član OPG-a može biti punoljetna i poslovno sposobna osoba koja je član obiteljskog kućanstva i/ili član obitelji.

Privlačnost ovog pravnog oblika poslovanja, osim mogućnosti uključenja cijele obitelji u rad OPG-a, leži i u mogućnosti obavljanja dopunskih djelatnosti koje uz proizvodnju prehrambenih uključuju i proizvodnju poljoprivrednih neprehrambenih proizvoda i predmeta opće uporabe, ali i pružanje ugostiteljskim, turističkim i ostalih usluga te pružanje ostalih sadržaja i aktivnosti. Isto tako, prednost predstavljaju i dostupni programi financiranja iz Programa ruralnog razvoja kroz razdoblje 2014. - 2020. u sklopu kojih se obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima omogućuje dobivanje potpore u iznosu od 50 000 EUR.

3. GOSPODARSTVO KARLOVAČKE ŽUPANIJE

Na području Karlovačke županije posluje oko 2.600 trgovačkih društava, a gospodarsku sliku dopunjuje i oko 1.800 obrta. Najznačajnije gospodarske grane su prerađivačka industrija, trgovina, graditeljstvo te prijevoz i skladištenje, koje ostvaruju 88% ukupnog prihoda županijskog gospodarstva.

Prerađivačka industrija glavni je nositelj tehnološkog razvitka, izvoza i zapošljavanja. O njenom utjecaju na županijsko gospodarstvo govori podatak o visokom udjelu u ukupnom prihodu gospodarstva Karlovačke županije, od 58%, što je znatno iznad razine Republike Hrvatske (26%). Također, prerađivačka industrija obuhvaća oko polovice od ukupno zaposlenih u Županiji. Zahvaljujući visokoj kvaliteti izvođenja radova, poštivanju rokova i stručnosti kadrova u pogledu korištenja najsuvremenije opreme i materijala, građevinske tvrtke nisu u većoj mjeri osjetile krizu građevinskog sektora posljednjih godina. Sasvim suprotno, mogu se pohvaliti izuzetnim referencama u izvođenju različitih radova i objekata: geotehničkih radova, industrijskih postrojenja i hidro građevinskih objekata, objekata prometne infrastrukture, stambeno poslovnih objekata i ostalog ne samo na hrvatskom, već i na tržištu susjednih zemalja. Trgovina je djelatnost koja okuplja najveći broj registriranih trgovačkih društava u Karlovačkoj županiji, a kao i djelatnost prijevoza i skladištenja svoje poslovne uspjehe temelji i na iskorištavanju komparativne prednosti položaja u Republici Hrvatskoj. Osim tvrtki čije je sjedište na području županije, tu posluju i poslovnice najvećeg dijela inozemnih trgovačkih lanaca zastupljenih u Hrvatskoj. Uz spomenute djelatnosti, nisu zanemarive niti druge uslužne djelatnosti. Pri tomu turistička i ugostiteljska djelatnost bilježi sve veće stope rasta zahvaljujući otvaranju novih kapaciteta i uvođenju novih turističkih proizvoda u skladu s porastom atraktivnosti kontinentalnih turističkih destinacija za što Karlovačka županija, uzevši u obzir svoje prirodne i kulturne atraktivnosti, ima odlične preduvjete.

Grafikon 1. Struktura gospodarstva Karlovačke županije prema udjelu u ukupnom prihodu

Izvor: HGK; <https://hgk.hr/zupanijska-komora-karlovac/gospodarski-profil-karlovacke-zupanije> (10.06.2024.)

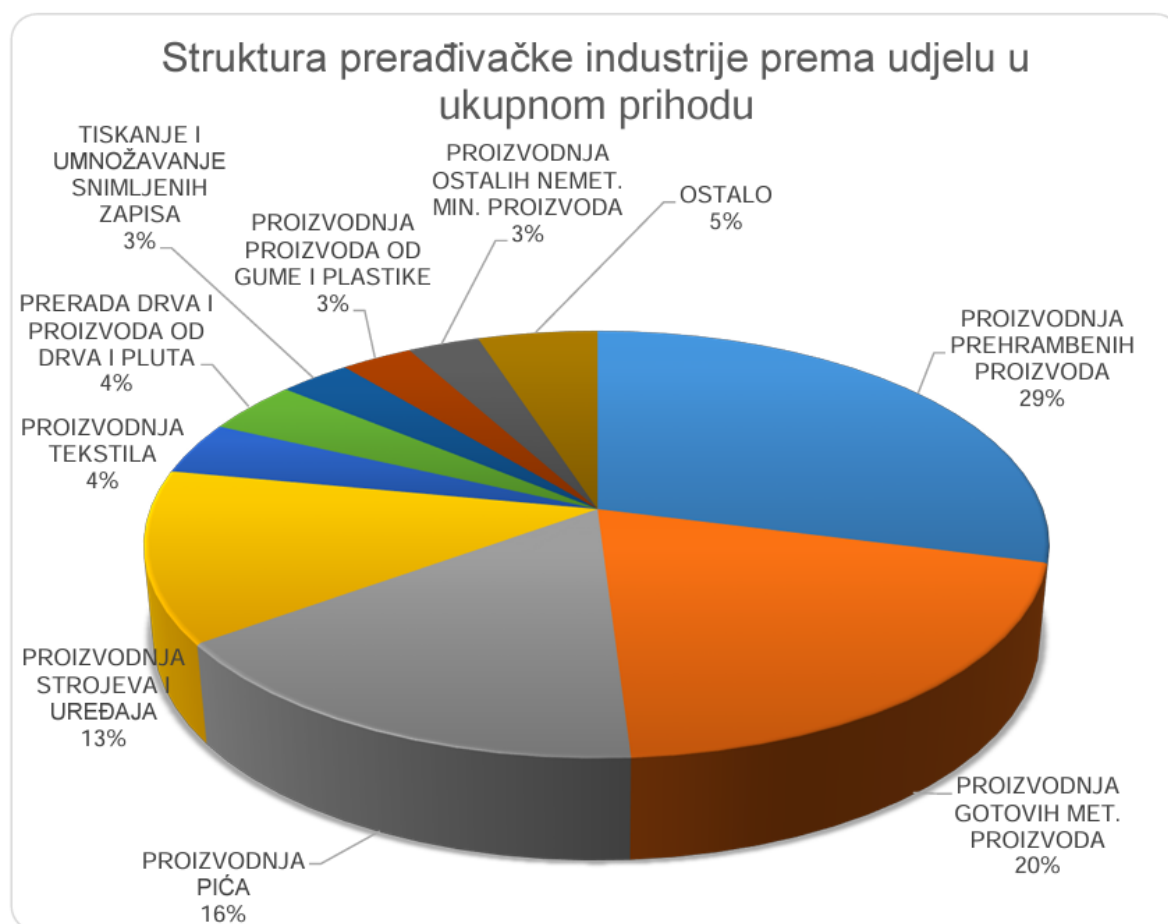
Unutar prerađivačke industrije prema ostvarenom ukupnom prihodu, najznačajnije grane su proizvodnja hrane i pića, proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, proizvodnja strojeva i uređaja, proizvodnja proizvoda od gume i plastike, prerada drva i proizvoda od drva, proizvodnja tekstila i ostale.

Sektor proizvodnje hrane obuhvaća proizvodnju mesa i mesnih trajnih i polutrajnih proizvoda; proizvodnju mlijeka i mljekarskih proizvoda; pekarskih proizvoda; proizvodnju i preradu autohtonog ogulinskog kiselog kupusa i ostalo. U proizvodnji pića pak, dominira proizvodnja piva utemeljena još polovicom 19. stoljeća, a danas predvođena poznatim brandovima karlovačkog piva. Prehrambeni proizvodi iz Karlovačke županije nositelji su najznačajnijih

oznaka kvalitete, brojnih domaćih i međunarodnih priznanja i uspješno odgovaraju na želje i potrebe potrošača u Hrvatskoj i diljem regije.

Poslovni subjekti metaloprerađivačke industrije i strojogradnje u Karlovačkoj županiji, usmjereni su na izvoz, uvođenje novih tehnologija, edukaciju stručnih kadrova, certifikaciju sustava kvalitete, ekološki prihvatljivu proizvodnju te povezivanje s domaćim i inozemnim proizvođačima. Proizvodni program vrlo je raznolik i može ispuniti sve potrebe potencijalnih kupaca i partnera; od kvalitetnog pribora za jelo i posuđa, različitih vrsta alata i alatnih strojeva, različitih vrsta strojne obrade, metalnih konstrukcija, okova i vijčane robe pa sve do proizvodnje diesel motora i opreme za energetiku i tehnološka postrojenja, specijalnih strojeva i alata, parnih, plinskih i vodnih turbina, brodskih i industrijskih pumpi i hidromehaničke opreme ili proizvodnje jednog od u svijetu najkvalitetnijeg pješačkog naoružanja. Osim što tvrtke iz proizvodnje proizvoda od gume i plastike u Karlovačkoj županiji same konstantno investiraju i moderniziraju svoje tehnološke procese, proširuju proizvodne asortimane i sve više proizvoda izvoze, svojom kvalitetom privlače i inozemne investitore na partnerstvo i daljnja ulaganja. Proizvodni program obuhvaća različite vrste plastične ambalaže, PVC stolariju, proizvodnju kupaonske i sanitarne opreme, pokrova za bazene, preradu plastičnih masa različitim tehnikama i ostalo. Više od polovice Karlovačke županije pokrivaju šume i šumska zemljišta što daje izvrsnu osnovu za razvoj drveno prerađivačkog sektora kojeg obilježava bogata tradicija u primarnoj i finalnoj preradi drva. Sektor obuhvaća proizvodnju piljene građe, ambalaže, građevinske stolarije, materijale za podove, namještaj i dijelove za namještaj i ostalo. Unatoč dinamičnim izazovima svjetskog tržišta, tekstilna industrija u Karlovačkoj županiji orijentacijom na inozemna tržišta i inovacijama u proizvodnji, posebno kod proizvodnje različitih vrsta tehničkih tkanina zadržala je poziciju značajnog izvoznika. S druge strane i proizvođači odjeće ulažu kreativne napore u razvoj novih kvalitetnijih proizvoda pa se na tržištu već nalaze modni brandovi tvrtki Karlovačke županije, posebno u segmentu rublja. Detaljan popis tvrtki razvrstanih po djelatnostima i opisom njihovog programa proizvoda i usluga nalazi se u poglavlju Ponuda i potražnja robe i usluga gospodarstva Karlovačke županije.

Grafikon 2. Struktura prerađivačke industrije prema udjelu u ukupnom prihodu

Izvor: HGK; <https://hgk.hr/zupanijska-komora-karlovac/gospodarski-profil-karlovacke-zupanije> (10.06.2024.)

Glavni naglasak u Karlovačkoj županiji je na ključnim industrijskim sektorima i njihovim doprinosu lokalnom ekonomskom razvoju.

Dominantne gospodarske grane u Karlovačkoj županiji su prerađivačka industrija koja je glavni nositelj ekonomije u Karlovačkoj županiji, sa značajnim udjelom u ukupnom prihodu (58%) i zapošljavanju. Posebno se ističu grane poput proizvodnje hrane i pića, metaloprerađivačke industrije, strojarstva, te prerade gume i plastike. Zatim grane trgovine, graditeljstva, prijevoza i skladištenja čine dodatni oslonac gospodarstva i generiraju značajan dio prihoda (88% ukupnog prihoda). Trgovina je najzastupljenija djelatnost u broju registriranih društava, dok graditeljstvo i transport koriste strateški položaj županije. Turizam i ugostiteljstvo su u razvoju i bilježe rast zahvaljujući prirodnim i kulturnim resursima županije. Kontinentalni turizam postaje sve atraktivniji, što otvara vrata daljnjim investicijama u turizam.¹⁰

¹⁰ HGK; <https://hgk.hr/zupanijska-komora-karlovac/gospodarski-profil-karlovacke-zupanije> (13.06.2024.)

Za gospodarstvo Karlovačke županije postoji i daljnji potencijal za napredak kroz moguću diversifikaciju unutar prerađivačke industrije, iako je prerađivačka industrija vrlo jaka, postoji prostor za diversifikaciju proizvodnog asortimana i povećanje dodane vrijednosti proizvoda, osobito u visoko specijaliziranim i tehnološki naprednim sektorima poput strojarstva i metaloprerade. Postoji mogućnost i uvođenje naprednih digitalnih tehnologija u sve sektore, osobito u proizvodne procese što bi moglo dodatno poboljšati efikasnost, smanjiti troškove i otvoriti nove mogućnosti za inovacije. Nužan je razvoj malih i srednjih poduzeća, osobito bi se u inovativnim sektorima moglo dodatno ojačati lokalno gospodarstvo. Posebna pažnja trebala bi biti posvećena podršci startupovima u tehnološkim i kreativnim industrijama.

Iako se turizam razvija, postoji dodatni prostor za proširenje ponude, posebno u segmentima kulturnog turizma, zdravstvenog turizma i ekoturizma. Daljnja promocija Karlovačke županije kao turističke destinacije mogla bi privući veći broj posjetitelja, kako domaćih, tako i stranih.

Mogućnost održive proizvodnje i ekologije kroz ulaganja u zelene tehnologije i održivu proizvodnju mogla bi stvoriti konkurentsku prednost na globalnom tržištu, osobito s obzirom na rastuću potražnju za ekološki prihvatljivim proizvodima. Povezivanje s obrazovnim institucijama kroz povećanu suradnju između industrije i obrazovnih institucija mogla bi osigurati kontinuirani dotok kvalificiranih radnika, prilagođenih potrebama tržišta rada. Ovo je posebno važno za sektore poput strojarstva, metaloprerade i novih tehnologija, te je potreban infrastrukturni razvoj jer sa poboljšanjem transportne i logističke infrastrukture, posebno u kontekstu povezivanja s ostatkom Hrvatske i susjednim zemljama, moglo bi se dodatno potaknuti rast sektora prijevoza, skladištenja i trgovine.

Karlovačka županija ima snažno i diverzificirano gospodarstvo, s posebnim naglaskom na prerađivačku industriju, koja čini okosnicu lokalnog ekonomskog razvoja. Iako su ključne industrijske grane dobro razvijene, postoji značajan prostor za daljnji napredak u područjima kao što su digitalna transformacija, turizam, održiva proizvodnja i razvoj malih i srednjih poduzeća. Povećanje suradnje između industrije, obrazovanja i lokalne vlasti, zajedno s fokusom na inovacije i održivost, moglo bi dodatno osnažiti konkurentnost županije na domaćem i međunarodnom tržištu. To ukazuje da Karlovačka županija ima solidnu osnovu za daljnji gospodarski rast, ali da je ključno iskoristiti postojeće potencijale kroz strateške investicije i inovacije.

4. TRŽIŠTE RADA

Tržište rada čine određeni činitelji poput ponude, potražnje, radnika, rada, zaposlenost, nezaposlenost karijeru i neke druge koji se pojašnjavaju kroz ovaj dio rada. Za početak, tržište rada „predstavlja ukupnost ponude i potražnje ljudskog rada. Jednostavnije, može se reći da tržište rada označava i obuhvaća ponudu i potražnju radnika, uključuje njihovu pripremu, zapošljavanje, napredovanje, otkaze, čekanje na posao, konkurencija u traženju posla i na samom poslu, te sve ostale statuse vezane uz posao.“ (Bušelić, 2014:8)

Zakon o radu definira radnika kao fizičku osobu koja obavlja određene poslove za poslodavca kada je u radnom odnosu. Zakon navodi da je poslodavac „fizička ili pravna osoba koja zapošljava radnika i za koju radnik u radnom odnosu obavlja određene poslove.“ (Zakon o radu, NN 93/14, 127/17, 98/19, članak 4.)

Na tržištu rada, susreću se ponuda rada i potražnja za radom. Potražnja za radom je ukupan broj jedinica rada koju potražuju poduzeća neke privrede i ona je izvedena iz potražnje za proizvodima koju proizvodi rad, odnosno zaposlenici. Funkcija potražnje za radom pokazuje ovisnost potražnje za radom o veličini realnih nadnica. To znači da je funkcija potražnje za radom opadajuća funkcija realnih nadnica, a što su veće realne nadnice, to je potražnja za radom manja i obrnuto. To se događa iz razloga što su rad i kapital komplementarni (Borozan, 2006: 244).

Nezaposlenost se smatra stanjem u kojem se dio radno sposobnog stanovništva ne može zaposliti u skladu sa svojim sposobnostima i kvalifikacijama, uz primjerenu plaću odnosno naknadu za rad. U nezaposlene osobe ubrajaju se svi članovi društva koji su djelomično zaposleni, ali njihova radna snaga nije u punoj mjeri iskorištena, ne rade puno radno vrijeme i nemaju primanja koja bi bila dostatna za normalan život (Bejaković, 2003: 659). Međunarodna se standardna definicija nezaposlenosti temelji na tri temeljna kriterija koji moraju biti zadovoljeni istovremeno, a to je da je osoba:

bez posla, trenutno raspoloživa za rad i da traži posao. Prema tome, nezaposlene su sve osobe iznad dobi određene za mjerenje ekonomski aktivnog stanovništva, koje su u razdoblju promatranja (Kerovec, 1999: 259): 5 - bile bez posla, tj. koje nisu radile za plaću ili bile samozaposlene, kako je to određeno međunarodnom definicijom zaposlenosti, - bile trenutno raspoložive za rad, tj. raspoložive za plaćeni rad ili samozaposlenost tijekom razdoblja

promatranja ili su - tražile posao, tj. poduzimale određene korake u točno određenom proteklom vremenu da nađu plaćeni posao ili da se samozaposle.

4.1. MLADI NA TRŽIŠTU RADA U KARLOVAČKOJ ŽUPANIJI

Mladi na tržištu rada u Karlovačkoj županiji, kao i u ostatku Hrvatske, suočavaju se s nizom izazova, ali i s nekim prilikama koje su specifične za tu regiju. Kao i u većem dijelu Hrvatske, mladi u Karlovačkoj županiji često se suočavaju s visokom stopom nezaposlenosti. To može biti rezultat manjka radnih mjesta na poslovima koji su atraktivni mladima, nedostatka relevantnih vještina ili prilika za stručno usavršavanje. Mnogi mladi odlaze iz manjih sredina poput Karlovačke županije prema većim gradovima, kao što su Zagreb ili pak „trbuhom za kruhom“ u inozemstvo, u potrazi za boljim prilikama za obrazovanje i zapošljavanje. Ovaj "odljev mozгова" je loš i trend je da će se dodatno oslabiti lokalna ekonomija i demografska slika. Potencijalni ključ za bolju budućnost leži u poticanju poduzetništva, boljoj povezanosti obrazovnog sustava s potrebama tržišta rada, te korištenju dostupnih sredstava i programa za razvoj i zapošljavanje mladih kojih je trenutno dosta nezaposleno.

Tablica 1. Dobna struktura NO tijekom 2023. i 2024. na području Karlovačke županije

Dob Nezaposlene osobe	2023												2024			
	siječanj	veljača	ožujak	travanj	svibanj	lipanj	srpanj	kolovoz	rujan	listopad	studeni	prosinac	siječanj	veljača	ožujak	travanj
· 15-19	96	92	82	73	65	89	123	143	147	134	119	112	114	108	100	87
· 20-24	274	264	220	190	173	163	170	171	160	202	197	230	246	241	197	152
· 25-29	240	226	199	200	191	195	221	228	199	227	216	227	243	235	220	186
· 30-34	235	223	216	201	182	191	206	206	181	183	200	219	236	228	203	172
· 35-39	263	265	248	212	198	212	228	232	204	223	218	225	232	235	219	190
· 40-44	271	262	239	232	213	227	239	235	206	218	219	229	250	251	236	218
· 45-49	283	275	262	244	229	227	234	238	235	253	252	272	295	276	267	237
· 50-54	306	275	258	250	226	237	253	273	262	292	303	315	317	323	295	280
· 55-59	437	417	403	389	370	378	388	407	406	416	424	440	454	426	396	365
· 60-64	223	206	199	189	189	187	189	203	203	204	203	209	228	223	207	184
Ukupno	2.628	2.505	2.326	2.180	2.036	2.106	2.251	2.336	2.203	2.352	2.351	2.478	2.615	2.546	2.340	2.071

Izvor: HZZ – PU Karlovac (10.06.2024.)

Tablica 1 prikazuje dobnu strukturu nezaposlenih osoba u Karlovačkoj županiji tijekom 2023. i 2024. godine, razvrstanu po dobnim skupinama i mjesecima.

U tablici su vidljivi Opći trendovi nezaposlenosti. Vidljivo je da se ukupan broj nezaposlenih mijenja tijekom 2023. i početka 2024. godine. U 2023. godini ukupni broj nezaposlenih varira i u svakom periodu je na burzi barem 2000 osoba. Brojka se kreće 2.628 osoba u siječnju što je najveći broj i 2.036 u svibnju što je najmanji broj nezaposlenih, dok se u 2024. godine bilježi porast u siječnju na 2.615, te potom znatniji pad na 2.071 u travnju. Čini se da postoji sezonalni

trend, gdje broj nezaposlenih raste tijekom zimskih mjeseci, a smanjuje se tijekom proljeća i ljeta. Mladih (15-19 godina) ima relativno mali broj nezaposlenih, s tendencijom smanjenja tijekom godine, posebno u ljetnim mjesecima, što može biti povezano s sezonskim zapošljavanjem ili povratkom u obrazovni sustav. Skupina 20-24 godine također bilježi pad nezaposlenosti tijekom ljetnih mjeseci 2023., s ponovnim porastom u zimskim mjesecima 2024., što također može ukazivati na sezonski rad. Skupine 25-54 godine su dobne skupine s najvišim stopama nezaposlenosti. Primjećuje se da u tim skupinama dolazi do značajnih sezonskih oscilacija, ali su brojevi konzistentno viši nego u mlađim i starijim skupinama. Starije osobe (55 godina i više) imaju stabilniji broj nezaposlenih s blagim sezonskim promjenama, no u apsolutnim brojevima, nezaposlenost je veća u starijoj skupini (55-59 godina) u usporedbi s mlađim (60-64 i 65+ godina).

Sezonalnost je najizraženija kod mlađih dobnih skupina, posebno 15-19 i 20-24 godina, gdje broj nezaposlenih značajno opada tijekom ljeta, vjerojatno zbog sezonskih poslova. Najveći broj nezaposlenih zabilježen je u siječnju 2023., a najmanji u svibnju iste godine. U 2024. također vidimo pad od siječnja prema travnju, što ukazuje na proljetno zapošljavanje.

Promjene između 2023. i 2024. godine su vidljive blagim porastom u ukupnoj nezaposlenosti u prva dva mjeseca 2024. u odnosu na 2023., ali sličan trend opadanja prema travnju. Sve dobne skupine pokazuju sličan trend povećanja broja nezaposlenih u zimskim mjesecima (siječanj i veljača) i smanjenja prema proljeću (ožujak i travanj).

Općenito, nezaposlenost u Karlovačkoj županiji pokazuje sezonske trendove, s porastom tijekom zime i padom tijekom proljeća i ljeta. Mlađe dobne skupine pokazuju veće sezonske fluktuacije, dok su starije dobne skupine stabilnije. Ukupan broj nezaposlenih u početku 2024. je nešto viši u usporedbi s početkom 2023., ali su trendovi općenito konzistentni.

Prosječna stopa nezaposlenosti iz administrativnih izvora je za Karlovačku županiju u 2023. godini iznosila 5,8%

4.2. NEZAPOSLENOST U KARLOVAČKOJ ŽUPANIJI

Na kraju lipnja 2024. godine u evidenciji zavoda za zapošljavanje bilo je evidentirano 1.695 nezaposlenih osoba, što je u odnosu na svibanj smanjenje za 163 nezaposlene osobe ili 8,8%. U odnosu na lipanj 2023. godine došlo je do smanjenja nezaposlenosti za 19,5% tj. za 411 nezaposlenih osoba.

Od ukupnog broja nezaposlenih 964 (56,9%) je žena, a 731 (43,1%) muškaraca. U odnosu na prošli mjesec udio nezaposlenih žena se smanjio, odnosno udio nezaposlenih muškaraca povećao za 1,3 postotna boda. U odnosu na isto razdoblje prošle godine udio nezaposlenih žena se smanjio, odnosno udio muškaraca povećao također za 2,8 postotnih bodova.

Tablica 2. Broj nezaposlenih u Lipnju 2023/2024

	06. 2023.	06. 2024.	05. 2024.
Nezaposlene osobe	2.106	1.695	1.858
<i>Priljev u evidenciju</i>			
Novo prijavljeni	371	261	209
<i>Odljev iz evidencije zbog</i>			
Zaposlenja	192	299	302
Zaposlenja na temelju drugih posl. akt.	12	17	12
Ostalih razloga osim zaposlenja	97	108	108

Izvor: HZZ, <https://www.hzz.hr/novosti-po-zupaniji/stanje-na-trzistu-rada-karlovacke-zupanije-u-srpnju-2024-godine/> (14.07.2024.)

Ukupno je lipnju 2024. iz evidencije nezaposlenih izašlo 424 osobe što je za 40,9% više nego u lipnju 2023. godine. Od toga je zaposleno 316 osoba i to: 299 osoba (94,6%) na temelju zasnivanja radnog odnosa i 17 osoba (5,4%) na temelju drugih poslovnih aktivnosti (ostvarivanje mjesečnog primitka odnosno dohotka od druge samostalne djelatnosti većega od prosječno isplaćene novčane naknade u prethodnoj kalendarskoj godini, registriranje trgovačkog društva, obrta, zapošljavanje prema posebnim propisima i dr.).

U evidentiranu nezaposlenost tijekom lipnja 2024. godine ušlo je 261 osoba, a došle su iz:

- 214 (82,0%) nekog oblika radnog odnosa
- 34 (13,0%) neaktivnosti
- 13 (5,0%) redovitog školovanja

Tablica 3. Nezaposlene osobe prema razini obrazovanja u PU Karlovac krajem lipnja 2024. godine

	Ukupno	Udio (%)
Bez škole i nezavršena OŠ	141	8,3
Osnovna škola	402	23,7
SŠ za zanimanje do 3 god. i škola za KV i VKV radnike	527	31,1
SŠ za zanimanja u trajanju od 4 i više god. i gimnazija	418	24,7
Viša škola I. stupanj fakulteta i stručni studij	112	6,6
Fakulteti, akademije, magisterij, doktorat	95	5,6

Izvor: HZZ, <https://www.hzz.hr/novosti-po-zupaniji/stanje-na-trzistu-rada-karlovacke-zupanije-u-srpnju-2024-godine/> (14.07.2024.)

Tablica 3 prikazuje broj i postotni udio nezaposlenih osoba prema razini obrazovanja u PU Karlovac krajem lipnja 2024. godine.

S najnižim razinama obrazovanja (bez škole i nezavršena osnovna škola) ima ukupno 141 osoba ili 8,3% nezaposlenih spada u ovu kategoriju. To je relativno mali udio u ukupnoj populaciji nezaposlenih, što može ukazivati na to da je ta skupina manja ili da su osobe s tako niskom razinom obrazovanja možda isključene iz tržišta rada na druge načine. U skupini osoba koja

ima završenu osnovnu školu nalazi se 402 nezaposlene osobe, što čini 23,7% ukupnog broja nezaposlenih. Ovo je značajan postotak, što sugerira da osobe s osnovnim obrazovanjem imaju poteškoće u pronalasku zaposlenja.

Najveći broj nezaposlenih je sa srednjom školom (do 3 godine), odnosno radi se o 527 osoba koji spadaju u ovu kategoriju, što čini 31,1% ukupnog broja. Ovaj podatak ukazuje na to da su osobe s nižom srednjoškolskom kvalifikacijom ili s kvalifikacijom za KV/VKV radnike najbrojnija skupina među nezaposlenima, što može ukazivati na nedostatak potražnje za takvim profilima na tržištu rada.

Osoba koje su završile srednju škola (4 godine i više) i gimnaziju, te su nezaposlene ima ukupno 418 nezaposlenih (24,7%). Ovo je druga po veličini skupina među nezaposlenima, što može ukazivati na to da ni gimnazijska diploma, ni završena četverogodišnja srednja škola ne garantiraju zaposlenje bez daljnjeg obrazovanja ili specijalizacije. 112 osoba (6,6%) ima višu školu, prvi stupanj fakulteta i stručni studij razinu obrazovanja. Iako je ovaj postotak relativno nizak, ukazuje na to da čak i osobe s višim obrazovanjem mogu biti nezaposlene, što može biti povezano s tržištem rada koje možda ne zahtijeva toliko visoko obrazovanih osoba ili nedostatkom specijaliziranih vještina.

Najmanji udio nezaposlenih osoba je sa završenim fakultetom, akademijama, magisterijem, doktoratom, ukupno 95 osoba (5,6%). Ovaj podatak sugerira da viši stupnjevi obrazovanja, iako ne isključuju mogućnost nezaposlenosti, ipak značajno smanjuju šanse za nezaposlenost u odnosu na niže razine obrazovanja.

Nezaposlenost je najviša među osobama sa srednjoškolskim obrazovanjem na razini do 3 godine ili s kvalifikacijama za KV/VKV radnike (31,1%) i osobama s osnovnom školom (23,7%). Ove skupine čine gotovo polovicu ukupne nezaposlenosti, što može ukazivati na nesklad između njihovih kvalifikacija i potreba tržišta rada. Osobe s višim obrazovanjem (viša škola i fakultet) čine manji udio među nezaposlenima (ukupno 12,2%), što sugerira da viši stupnjevi obrazovanja ipak donose prednost na tržištu rada. Iako viši stupnjevi obrazovanja općenito smanjuju rizik nezaposlenosti, manji postotak nezaposlenih u tim kategorijama ipak ukazuje na mogući problem prilagodbe njihovih kvalifikacija stvarnim potrebama tržišta rada.

Ova statistika sugerira da obrazovanje igra ključnu ulogu u zapošljivosti, no također ističe potrebu za usklađivanjem obrazovnih programa s potrebama tržišta rada.

Tablica 4. Nezaposlene osobe prema dobi u PU Karlovac krajem lipnja 2024. godine

Starost	Ukupno	Udio (%)
15-29	342	20,2
30-49	723	42,6
50 +	630	37,2

Izvor: HZZ, <https://www.hzz.hr/novosti-po-zupaniji/stanje-na-trzistu-rada-karlovacke-zupanije-u-srpnju-2024-godine/> (14.07.2024.)

Tablica 4 prikazuje nezaposlene osobe prema dobi u Područnom uredu Karlovac krajem lipnja 2024. godine. Broj nezaposlenih osoba podijeljen je u tri dobne skupine: 15-29, 30-49 i 50+ godina. Dobna skupina 15-29 godina ima ukupno 342 nezaposlenih, što je 20,2% u ukupnome broju. Ona čini najmanji udio nezaposlenih u Karlovcu što može biti posljedica različitih čimbenika, poput uključivanja u obrazovni sustav, ali može ukazivati i na izazove s pronalaženjem posla nakon završetka obrazovanja.

U dobnoj skupini 30-49 godina ima 723 nezaposlenih (42,6%). Ovo je najbrojnija skupina nezaposlenih. Osobe u ovoj dobnoj skupini često su u fazi života kada se očekuje stabilnost na tržištu rada, što može ukazivati na ekonomske poteškoće u regiji ili nedostatak odgovarajućih prilika za ovu skupinu.

U Dobnoj skupini 50+ godina ima ukupno 630 nezaposlenih (37,2%). Iako ova skupina čini značajan udio nezaposlenih, moguće je da se suočava s dodatnim izazovima, kao što su dobna diskriminacija ili teže prilagodbe novim zahtjevima na tržištu rada.

Najveći broj nezaposlenih pripada srednjoj dobnoj skupini (30-49 godina), dok su starije osobe (50+) također značajno zastupljene među nezaposlenima. Mladi (15-29 godina) čine najmanji udio, ali su i dalje značajni na tržištu rada. Ovi podaci sugeriraju potrebu za ciljanim politikama zapošljavanja koje bi mogle pomoći u smanjenju nezaposlenosti, s posebnim fokusom na najbrojnije dobne skupine.

4.2.1. TRAŽENI RADNICI I ZAPOŠLJAVANJE

U lipnju 2024. zaprimljeno je 439 prijava potreba za radnicima, što je smanjenje za 32 prijave (6,8%) u odnosu na prethodni mjesec. U odnosu na isto razdoblje prošle godine došlo je do povećanja za 136 prijava (44,9%).

Najviše slobodnih radnih mjesta prijavljeno je u sljedećim djelatnostima:

- zdravstvena zaštita i socijalna skrb (125 ili 28,5%)
- prerađivačka industrija (74 ili 16,9%)
- obrazovanje (53 ili 12,1%)
- građevinarstvo (43 ili 9,8%)

Temeljem radnog odnosa većina se osoba zaposlila na određeno vrijeme (276 ili 92,3%). Evidentirano zapošljavanje na temelju radnog odnosa najčešće se realiziralo u sljedećim djelatnostima:

- javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje (77 ili 25,8%)
- djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (49 ili 16,4%)
- djelatnost zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (45 ili 15,1%)
- trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala (37 ili 12,4%)

4.2.2. KORISNICI NOVČANIH NAKNADA

Krajem lipnja 2024. godine na zavodu za zapošljavanje PU Karlovac bilo je registrirano 409 korisnika novčane naknade, što je povećanje za 30 korisnika (7,9%) u odnosu na prošli mjesec. U odnosu na isto razdoblje prošle godine broj korisnika novčane naknade smanjio se za 28 korisnika (6,4%). 24,1% osoba od ukupnog broja nezaposlenih prima novčanu naknadu. Prosječan iznos novčane naknade u Karlovačkoj županiji u lipnju iznosio je 451,39 EUR.

4.2.3. MJERE AKTIVNE POLITIKE ZAPOŠLJAVANJA

Tijekom mjeseca novo uključeno je 57 osoba, a istodobno je iz mjera izašlo 37 osoba. Tako je na kraju lipnja 2024. godine broj aktivnih korisnika mjera 705.

Novo uključene osobe u lipnju 2024. godine obuhvaćene su mjerama (Labour market policy klasifikacija): Obrazovanje nezaposlenih osoba i ostalih tražitelja zaposlenja 17 osoba (29,8%),

Osposobljavanje na radnom mjestu 3 osobe (5,3%), Potpore za zapošljavanje 24 osobe (42,1%), Javni radovi 3 osobe (5,3%) i Potpore za samozapošljavanje 10 osoba (17,5%).

Aktivni korisnici obuhvaćeni su sljedećim vrstama mjera: Obrazovanje nezaposlenih osoba i ostalih tražitelja zaposlenja 198 osoba (28,1%), Aktivacijski program 17 osoba (2,4%), Osposobljavanje na radnom mjestu 12 osoba (1,7%), Potpore za zapošljavanje 235 osoba (33,3%), Javni radovi 16 osoba (2,3%), Potpore za samozapošljavanje 221 osoba (31,3%) te Održavanje dohotka - Stalni sezonac 6 osoba (0,9%).

5. OSVINANJE OBRTA/TVRTKE

5.1. STRATEGIJE ULASKA U SVIJET PODUZETNIŠTVA

Kod razmišljanja o pokretanju vlastitog posla poduzetnik sa nalazi u mnoštvu dilema. Tu se nalaze raznolike dileme kao što su ekonomske, financijske, egzistencijalne, profesionalne, psihološke, moralne dileme i sl. Osim dilema glede odgovora na pitanja o tomu što, za koga, kada, kako, gdje, zašto i slično proizvoditi, tržiti ili usluživati, on razmišlja i o pravno - organizacijskomu obliku svoga biznisa te o mogućim načinima ili oblicima pokretanja vlastita biznisa, odnosno izglednosti poduzetničkoga osamostaljivanja: glede toga, potencijalnim poduzetnicima na raspolaganju stoji nekoliko karakterističnih mogućnosti ulaska u poduzetništvo.

Moguće strategije ulaska u svijet poduzetništva su:

- Počinjanje od nule
- Kupnja postojećeg poduzeća
- Kupnja franšize

5.1.1. Počinjanje od nule

Put kojim idu "čisti poduzetnici", poduzetnici kojima je osnivanje i oblikovanje vlastitog poduzeća mnogo veći izazov nego kupnja već postojećeg poduzeća. Poznato je, naime, da a čisti poduzetnici teže stvaralačkom zadovoljstvu koje dolazi od vlastite ideje i njezine realizacije.¹¹

U poduzetničkoj aktivnosti "počinjanja od nule", rizici su najveći. Novorođeni poslovi imaju mnogo manje šanse za uspjeh od preuzetih uspješnih poslova, osim ako se ne radi o sasvim novim inovativnim proizvodima ili uslugama, o stvaranju novih potreba, novog tržišta, novog potrošača. Ali kako poduzetnik čvrsto vjeruje u svoju ideju, vjeruje u svoju inovativnost, sposobnost i sl. veliki broj poduzetnika kreće "od nule". Postavlja se pitanje: Kako smanjiti poduzetnički rizik u ovom obliku poslovanja?

¹¹ Škrtić M, Poduzetništvo, str.183, 2006

U počinjanje poslova od nule poduzetnik mora uložiti mnogo truda u prikupljanje informacija o tržištu. Prije procjenjivanja prihoda poduzetnik bi trebao odgovoriti na sljedeća pitanja:

1. Tko su moji kupci? 2. Gdje se nalaze? 3. Koliko ih je? 4. Koliki postotak njih će kupovati od mene? 5. Po kojoj su cijeni voljni kupiti moj proizvod, odnosno uslugu? 6. U kolikim će količinama kupovati?

Tradicionalno gledajući, poduzetništvo uvijek veže uz inovacije. Međutim, pojam inovacije često se laički povezuje s pojmom invencije, odnosno izuma, iako postoji bitna razlika. Izum (invencija) je nova ideja, novi proizvod ili nov način proizvodnje dobara i usluga. (Izum se po pravilu štiti patentom!) Nasuprot tome, inovacija je čin stavljanja "čega" u praktičnu uporabu. U gospodarskom životu često se događa da su izumi bili komercijalno isplativi ali se na primjer, zbog nedostatka kapitala za njihovu realizaciju, nikad nisu pojavili na tržištu. U doba u kojemu živimo, kad su nepredvidljive promjene pravilo, a ne iznimka, poduzetnici koji počinju od nule moraju biti kreatori, inovatori i vješti i brzi realizatori.¹²

5.1.2. Kupnja postojećeg poduzeća

Riječ je o obliku pokretanja vlastita biznisa putem stjecanja i preuzimanja postojećega posla, što pretpostavlja postojanje tvrtke koju njezin vlasnik kani napustiti i prepustiti drugomu poduzetniku. Preuzimanje se može obaviti bez plaćanja, ali se najčešće obavlja uz plaćanje. Primjeri kada vlasnici poklanjaju svoje tvrtke jako su rijetki, osim u slučajevima kada oni nemaju nasljednike, pa svoj posao prenose na nekoga od svojih suradnika ili prijatelja. Inače, vlasnik nudi svoju tvrtku na prodaju, što se može obaviti izravnom pogodbom između vlasnika i zainteresirana kupca putem javnoga nadmetanja. Prednost ovakvog načina pokretanja posla može biti i to što je postojeći posao već uhodan, a poduzetnik može, na temelju stvarnih podataka, saznati gotovo sve o uspješnosti posla. Također, kupci i potrošači, dobavljači, banke i konkurenti mogu dati ocjenu tvrtke koja se kani preuzeti - kupiti. Moguće je izvršiti kompletnu raščlambu učinkovitosti biznisa te saznati zašto ga vlasnik želi prodati ako je posao uspješan, želi li se možda vlasnik osloboditi broda koji tone, je li posao u usponu ili u silaznoj putanji i slično.¹³

¹² Škrtić M, Poduzetništvo, str.183, Sinergija nakladništvo, 2006

¹³ Ibid. str. 186.

5.1.3. Kupnja Franšize

Kupnja franšize kao mogućnost ulaznja u poduzetničke aktivnosti izaziva velike razlike u mišljenju i u potencijalnih poduzetnika i kod znanstvenika poduzetničke ekonomije. Jedan dio poduzetnika, ali i znanstvenika, smatra franšizam najboljom šansom za potencijalnog poduzetnika zbog najmanjega mogućeg rizika, dok ga drugi smatraju krajnje nepovoljnim, i to zbog relativno visoke pristojbe (franšizne naknade), ali prije svega zbog nedostatka poduzetničke autonomije i šansi za poduzetničku inovativnost.¹⁴

5.2. POSLOVNI PLAN

Poslovni plan se najčešće definira kao pisani dokument koji sadrži potanko razrađenu analizu o ulaganju u poduzetničku ideju, o budućim rezultatima poslovanja, te o rješenjima za moguće rizične situacije koje donosi buduće vrijeme. Osim predstavljene jedne definicije poslovnog plana, može se reći da i je poslovni plan temeljni dokument u kojemu poduzetnik prikazuje svoje ambicije i ideje, te promišlja mogućnosti za postizanje poslovnog uspjeha u nekom razdoblju, najčešće u obračunskom razdoblju od godinu dana.¹⁵

Osim predstavljene jedne definicije poslovnog plana, može se reći da i je poslovni plan temeljni dokument u kojemu poduzetnik prikazuje svoje ambicije i ideje, te promišlja mogućnosti za postizanje poslovnog uspjeha u nekom razdoblju, najčešće u obračunskom razdoblju od godinu dana. „Poslovnim planom obuhvaćeni su najvažniji podaci o poduzeću, njegovoj djelatnosti i razvojnim ciljevima. Tu su sadržani i podaci o članovima menadžmenta, te aktivnosti koje se trebaju ostvariti u sljedećoj obračunskoj godini. Ove aktivnosti obuhvaćaju sve poslovne funkcije, uporabu potrebnih resursa i odgovorne osobe za postizanje željenih ciljeva.“ (Pinson, 2008:322)

Za poslovni plan također se može reći da je pisani projekt koji analizira sve važne čimbenike poslovne politike, pravce predviđenog razvoja, kao i očekivane pokazatelje uspješnosti poslovanja. „On može biti različitog opsega, što ovisi o različitim karakteristikama i ciljevima poslovnog pothvata i potreba poduzetnika.“ (Škrtić, 2006:201) Ukratko rečeno, poslovni plan se izrađuje kako bi se predvidjela buduća događanja i način prilagodbe poslovanja uvjetima u

¹⁴ Ibid.str.188.

¹⁵ HAMAG BICRO; <http://www.hamagbicro.hr/poslovni-plan> (13.06.2024.)

okruženju i kako bi se smanjio stupanj rizika. Što se bolje predvide budući događaji, to su šanse za postizanje zacrtanih ciljeva i ostvarivanja poduzetničke ideje veće.

5.3. UVJETI I DOKUMENTACIJA ZA OTVARANJE D.O.O / J.D.O.O.

Osnivanje društva s ograničenom odgovornošću i jednostavnog društva s ograničenom odgovornošću s temeljnim kapitalom u novcu omogućeno je iz bilo kojeg javnobilježničkog ili HITRO.HR ureda

Elektroničko osnivanje društva s ograničenom odgovornošću i jednostavnog društva s ograničenom odgovornošću s temeljnim kapitalom u novcu omogućeno je iz bilo kojeg javnobilježničkog ili HITRO.HR ureda u Republici Hrvatskoj na bilo koji od trgovačkih sudova.

Postupak registracije sastoji se od sljedećih koraka:

1. Odabir imena društva,
2. Ovjera kod javnog bilježnika,
3. Predaja dokumentacije i uplata pristojbi,
4. Preuzimanje dokumentacije i otvaranje računa.

Društvu prvo morate odabrati ime. Na web stranici HITRO.HR može se provjeriti postoji li već društvo s istim ili sličnim imenom . Zato je, pored odabranog imena društva, preporučljivo pripremiti alternativna imena. Pri odabiru imena društva koristite se portalom *sudreg.pravosudje.hr* kako bi provjerili već postojeće nazive u sudskom registru.

Prijavu za upis u sudski registar (obrazac Po) i neke njezine priloge potrebno je ovjeriti kod javnog bilježnika. Kod javnog bilježnika trebate sa sobom imati osobnu iskaznicu ili putovnicu (obvezna za strane državljane). Obvezna je nazočnost svih osnivača i drugih osoba čije je potpise potrebno ovjeriti.

Nakon ovjera, javni bilježnik dokumentaciju prosljeđuje elektroničkim putem u HITRO.HR ured.

Prijavu za upis u sudski registar sa svim potrebnim priložima ovjerenim kod javnog bilježnika predajte u uredu HITRO.HR. Uplatnice za uplatu osnivačkog pologa i sudskih pristojbi dobit ćete u HITRO.HR uredu.

Nakon izvršenih uplata, HITRO.HR će kompletirati Vaš predmet i proslijediti ga na nadležni trgovački sud elektroničkim putem ili predati papirnu dokumentaciju, ako nisu ispunjeni uvjeti za elektroničku predaju. Ako je dokumentacija koja je poslana elektroničkim putem ispravna i potpuna, trgovački sud će u roku od 5 radnih dana izvršiti upis društva u sudski registar te elektroničkim putem dostaviti u HITRO.HR ured rješenje o osnivanju i potvrdu o OIB-u novoosnovanog društva.

U uredu HITRO.HR dobit ćete i ispuniti RPS obrazac koji je potreban za dobivanje Obavijesti o razvrstavanju poslovnog subjekta po Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti Državnog zavoda za statistiku (dodjela matičnog broja i šifre glavne djelatnosti). HITRO.HR će automatski po preuzimanju rješenja o osnivanju ishoditi Obavijest Državnog zavoda za statistiku elektroničkim putem, u roku od jednog radnog dana.

Rješenje o upisu u sudski registar i Obavijest o razvrstavanju poslovnog subjekta po Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti s upisanim matičnim brojem preuzet ćete na šalteru servisa HITRO.HR.

Otvaranje računa možete ugovoriti na šalteru servisa HITRO.HR (u onim bankama za koje FINA obavlja poslove otvaranja računa ili posreduje u obavljanju tih poslova).

Društvo, vlasnika društva i zaposlenike društva potrebno je prijaviti u sustav mirovinskog osiguranja (HZMO - **e-Mirovinsko**).

Također, društvo je potrebno prijaviti u sustav zdravstvenog osiguranja (HZZO - **e-Zdravstveno**) te u nadležnoj Poreznoj upravi.¹⁶

5.4. UVJETI I DOKUMENTACIJA ZA OTVARANJE OBRTA

Postupak otvaranja obrta pokreće se pisanim zahtjevom ispostavi županijskog ureda za gospodarstvo, odnosno ispostavama ureda za gospodarstvo Grada Zagreba, na čijem će području biti sjedište obrta. Svi potrebni obrasci za registraciju obrta dostupni su u ispostavama ureda za gospodarstvo i besplatni su.

Sjedište obrta je mjesto (adresa) u kojem se nalazi radionica ili poslovni prostor. Ako za obavljanje obrta nije potreban prostor jer se djelatnost obavlja na terenu (npr. kod građevinskih ili prijevoznčkih djelatnosti), tada je sjedište obrta adresa na kojoj obrtnik ima prebivalište, a

¹⁶ HITRO.HR, <https://www.hitro.hr/kako-otvoriti-d.o.o.-j.d.o.o/> (13.06.2024.)

to je najčešće adresa stanovanja. Ako se obrt obavlja u više radionica ili poslovnih prostora, sjedište je u jednome od mjesta koje obrtnik odredi, a ostali se registriraju kao izdvojeni pogoni. U slučaju preseljenja, sjedište obrta se može promijeniti prijavom promjene u ispostavi ureda za gospodarstvo.

Zahtjevu za izdavanje obrtnice potrebno je priložiti:

- popunjene obrasce
- zdravstvenu svjedodžbu kojom se dokazuje posebna zdravstvena sposobnost, ako je propisana za djelatnost koja se registrira
- dokaz o ispunjavanju uvjeta stručnosti
- dokaz o pravu korištenja prostora – detaljnije vidjeti na: UVJETI ZA OTVARANJE I OBAVLJANJE OBRTA

Kod otvaranja obrta koristi se obrazac „Prijava za upis u Obrtni registar“, ponuđen na ovoj stranici. Isti se obrazac koristi i za prijavu promjene podataka o obrtu ako do takve promjene dođe (npr. promjena sjedišta obrta). Posebni obrasci predviđeni su za registraciju izdvojenog pogona te za pristupanje ortaka u postojeći obrt. Obrasci se mogu zatražiti u samom uredu za gospodarstvo i besplatni su ili se mogu ispisati sa internetskog Portala Obrtnog registra RH. Popunjeni obrasci mogu se uredu za gospodarstvo dostaviti osobno ili poštom, a mogu se popuniti korištenjem usluge e-Obrt za on-line registraciju obrta.

U obrazac prijave potrebno je upisati djelatnosti kojima će se obrt baviti. Za to se koriste šifre tj. brojčane oznake propisane Odlukom o nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti 2007. – NKD 2007. Kako bi se djelatnost što bolje odredila, preporuka je koristiti dokument NKD 2007.s objašnjenjima, koji je dostupan na https://e-obrt.portor.hr/dokumenti/nkd2007_s_objasnjenjima.pdf. U slučaju potrebe, kod upisa djelatnost propisane šifre može se dijelom prilagoditi dodatnim opisom.

Ispunjavanje uvjeta propisane razine stručnosti dokazuje se prilaganjem odgovarajuće svjedodžbe o završnom ispitu, majstorske diplome, uvjerenja o stručnoj osposobljenosti ili izjava o zapošljavanju stručnog poslovođe.

Za dokazivanje uvjeta nepostojanja zabrane obavljanja djelatnosti nije potrebno posebno i osobno pribavljati dokumente dokumentima jer se to ispituje po službenoj dužnosti od nadležnih tijela.¹⁷

Izmjenama Tarife upravnih pristojbi, od 1. rujna 2021. godine ukinuta je pristojba za registraciju obrta, čime je otvaranje obrta postalo u potpunosti besplatno.

Također su ukinute pristojbe:

- Za upis u registar povlastica i za izdavanje povlastice,
- za upis promjena u Obrtni registar i
- za ovjerenu presliku rješenja o upisima promjena u Obrtnom registru.

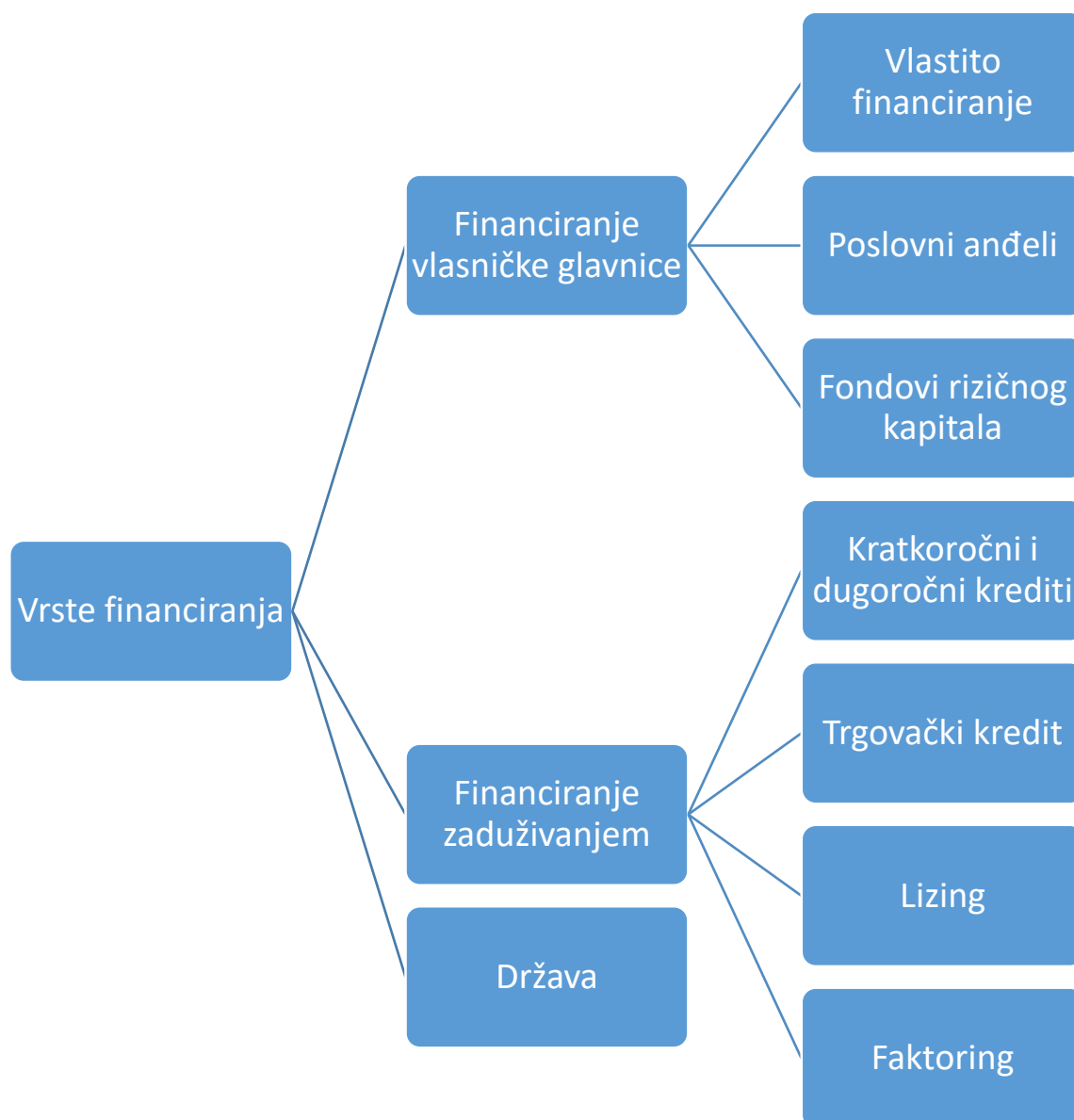
Zadržane su pristojbe za izdavanje rješenja o priznavanju inozemne stručne kvalifikacije o stečenom majstorskom zvanju u iznosu od 300,00 kuna/39,82 EUR te za izdavanje rješenja o priznavanju pojedinih dijelova inozemne stručne kvalifikacije o stečenom majstorskom zvanju u iznosu od 150,00 kuna/19,91 EUR.¹⁸

¹⁸ Hrvatska obrtnička komora, <https://www.hok.hr/gospodarstvo-i-savjetovanje/postupak-i-troskovi-otvaranja-obrta> (13.06.2024.)

5.5. FINANCIRANJE PODUZETNIČKOG PROJEKTA

Financiranje poduzetničkog pothvata predstavlja jedan od najvećih izazova za poduzetnika. U ovom poglavlju obradit će se izvori financiranja koji stoje na raspolaganju poduzetnicima početnicima, ali i već iskusnim poduzetnicima, a to su: financiranje vlasničke glavnice, financiranje zaduživanjem te državni programi potpore poduzetništvu

Grafikon 3. Vrste financiranja

Izvor: Obrada autora (13.06.2024.)

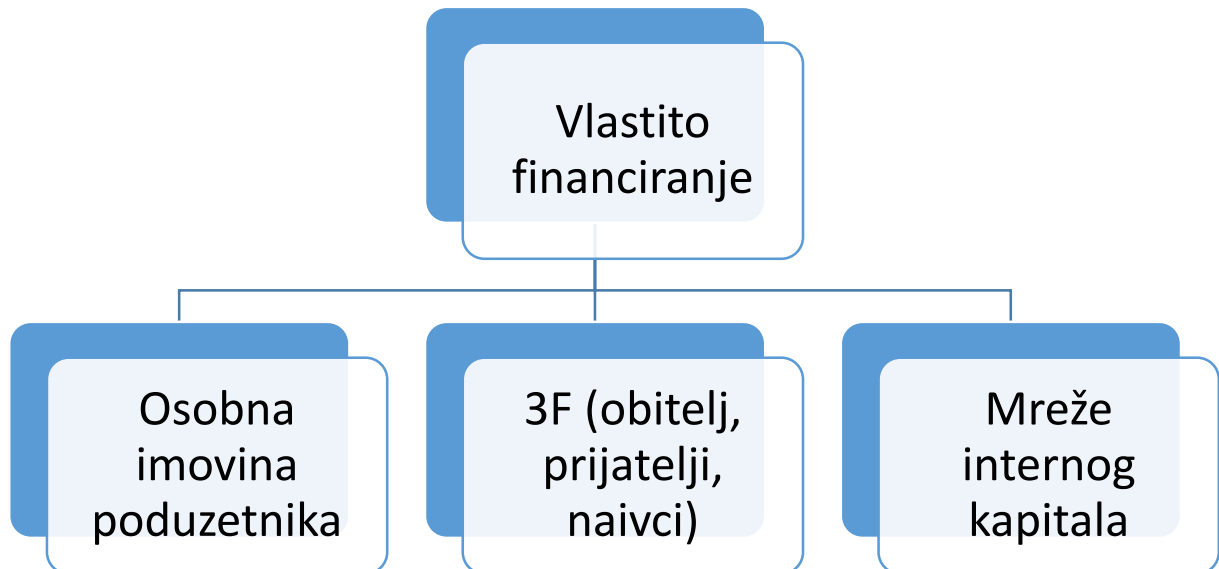
5.4.1. FINANCIRANJE VLASNIČKE GLAVNICE

Financiranje vlasničke glavnice obuhvaća s sve izvore financiranja koji za dana sredstva ostvaruju pravo na sudjelovanje u vlasničkoj glavnici poduzeća. Prvi su od njih, naravno, vlastita sredstva poduzetnika. Nakon iscrpljenja vlastitih sredstava poduzetnik se može obratiti fondovima rizičnog kapitala ili poduzetničkim anđelima. Ukoliko je poduzetnik osnovao korporaciju, sredstva za financiranje može potražiti u okviru javnog financiranja prodajom dionica na burzi.

Iako bi poduzetnici radije investirali samo tuđi kapital, kako bi smanjili svoj rizik banke i ostali investitori zahtijevaju ulaganje kapitala od strane poduzetnika kao znak vjere u poduzetnički pothvat. Najveći dio vlastitih sredstava poduzetnici pronalaze u vlastitoj ušteđevini koju su stekli tijekom godina rada. Istraživanja pokazuju kako se većina poduzetnika u Hrvatskoj na poduzetništvo odlučuje iz nužde, pa tako značajan izvor vlastitog financiranja predstavljaju i otpremnine koje mogu dosegnuti vrlo visoke iznose. Zadnju mogućnost vlastitog financiranja predstavlja osobno zaduživanje koje se najčešće očituje kroz zaduživanje minusom po tekućem računu ili kreditiranjem od strane kartičnih kuća.

Kada iscrpe vlastite izvore financiranja, poduzetnici se okreću svojim neformalnim investitorima, obitelji i prijateljima (poznati kao 3F, engl. family, friends and fools). Za razliku od ostalih investitora, članovi obitelji i prijatelji često su strpljiviji i ne miješaju se u samo poslovanje poduzetnika. Isto tako, najčešće se ne sklapaju formalni ugovori, a poduzetnik za posuđena sredstva ne plaća nikakve kamate (ako i postoje, one su beznačajne). Informacije o povratu i mogućim koristima također su neformalne. Rok povrata posuđenih sredstava često je fleksibilan i prilagođava se poduzetnikovim mogućnostima, a sama odluka o posuđivanju sredstava ovisi o osobnom povjerenju u poduzetnika kao osobu. U takvom odnosu može doći do sukoba između poduzetnika i obitelji ili prijatelja, a glavni uzroci neslaganja najčešće su nerealna očekivanja ili pogrešno shvaćen rizik od strane onih koji su uložili u poduzetnički projekt. Da bi poduzetnik izbjegao narušavanje odnosa, mora iskreno i realno prezentirati prilike, mogućnosti, slabosti i prijetnje projekta, kao i prirodu rizika investiranja.

Grafikon 4. Izvori vlastitog financiranja

Izvor: Obrada autora (13.06.2024.)

Poslovni anđeli (engl. business angels) predstavljaju pojedince ili grupe koji nude kapital za financiranje novih poduzetničkih projekata. Na tržištu kapitala poslovni anđeli popunjavaju prazninu između osnivača, obitelji i prijatelja s jedne strane institucionalnih fondova rizičnog kapitala s druge strane te stoga igraju ključnu ulogu u financiranju malih i srednjih poduzeća, i to posebno inovativnih poduzeća i poduzeća s visokim potencijalom rasta.

Fondovi rizičnog kapitala predstavljaju oblik financiranja vlasničke glavnice, a u suštini predstavljaju društva koja upravljaju znatnim kapitalom namijenjenim prvenstveno srednjoročnom i dugoročnom investiranju u poduzeća koja u pravilu ne kotiraju na burzi i imaju visok potencijal rasta. Navedeni fondovi sredstva prikupljaju privlačeći kvalificirane ulagače, npr. bogate pojedince i/ili institucionalne ulagače poput specijaliziranih fondova, mirovinskih

fondova. osiguravajućih društava, Europske banke za obnovu i razvoj, itd., s obvezom vraćanja uložених sredstava uvećаних за одреđену стопу поврата.¹⁹

5.4.2. FINANCIRANJE ZADUŽIVANJEM

Financiranje zaduživanjem odnosa se na izvore financiranja koji se temelje vraćanju posuđene glavnice uvećane za kamate. Navedeni izvori financiranja ne zahtijevaju udio vlasničke glavnice, a uključuju bankarske kredite, trgovačke kredite, lizing, faktoring.

Najčešći oblik financiranja zaduživanjem jest podizanje kredita u bankama. Takvo financiranje može biti kratkoročno ili dugoročno, a obilježava ga davanje kolaterala koji služe bankama kao osiguranje naplate potraživanja od poduzetnika. Upravo iz navedenog razloga ovaj vid financiranja teško je primjenjiv na poduzeća koja se nalaze na samom početku svog životnog ciklusa.

Kratkoročni krediti (do godinu dana) najčešće se koriste za obrtni kapital, a isplaćuju se temeljem ostvarenih prihoda poduzeća. Ova sredstva najčešće se upotrebljavaju za obnavljanje obrtnih sredstava, kupnju inventara, povećanje outputa, financiranje prodaje na kredit, itd. Jedna od prednosti kratkoročnog financiranja jest lakoća odobravanja kredita, odnosno analiza kreditne sposobnosti dužnika površinske je naravi.

Dugoročni krediti (više od 1 godine) koriste se za kupovinu imovine i strojeva, pokretanje poslovanja, izgradnju postrojenja i ostale dugoročne investicije, a često predmet kupovine služi i kao kolateral za kredit. Otplata navedenog kredita uobičajeno je mjesečna ili kvartalna. U uobičajenim podjelama kredita često se susreću i srednjoročni krediti, koji onda predstavljaju bankarske kredite na razdoblje dulje od 1 godine (najčešće 3 do 5 godina).²⁰

Trgovački kredit predstavlja kreditiranje poduzetnika od strane dobavljača (još se naziva kredit proizvođača kupcu), a realizira se kroz odobravanje kredita prema ugovoru o isporuci robe, uz odgođeno plaćanje (najčešće 30 do 90 dana). Dobavljači i vid financiranja često koriste za privlačenje novih kupaca, a kupci, odnosno poduzetnici, kao jedan od načina stjecanja dodatnih obrtnih sredstava. Budući da se z navedene kredite često ne veže plaćanje kamata, poduzetnici ih često i rado koriste svom poslovanju.

¹⁹ Kolaković M., Mikić M.; Poduzetništvo u 21. stoljeću; Studentski poduzetnički inkubator Zagreb; str.119; 2020.

²⁰ Ibid., str 125.

Lizing (engl. leasing) predstavlja oblik financiranja koji se zasniva na ideji da je objekt lizinga bolje koristiti nego kupiti. On omogućuje korisniku korištenje neke opreme ili nekretnine za vrijeme koliko mu je potrebna, umjesto kupnje iste. Lizingom mala ili srednje velika poduzeća mogu pribaviti proizvodna i druga dobra bez trošenja vlastitih fondova i bez uzimanja skupih kredita na financijskom tržištu, odnosno lizing takvim poduzećima omogućuje plaćanje naknade za korištenje predmeta lizinga po načelu „plaćaj iz onoga što zaradiš.

Razlikuju se dvije vrste lizinga: financijski i operativni. Financijski lizing predstavlja ugovaranje osnovnog razdoblja trajanja lizinga u kojem ga ugovorne strane ne mogu otkazati, a koncipiran je kao „ugovor pune amortizacije“, što znači da korisnik lizinga, tijekom trajanja ugovora isplaćuje davatelju lizinga punu vrijednost predmeta lizinga (pri čemu troškove održavanja i zastarjelosti predmeta lizinga snosi primatelj lizinga). Operativni lizing s druge strane predstavlja kratkoročni ugovor o lizingu koji se može raskinuti u svakome trenutku (pod uvjetima iz ugovora), traje kraće od ekonomskog vijeka predmeta, lizing-naknada manja je od vrijednosti predmeta lizinga, pa davatelj lizinga amortizira samo dio svojih troškova i preuzima rizik zastarjelosti i troškove održavanja predmeta lizinga. Isto tako, nakon isteka lizinga poduzetnik može (ako je to ugovorom zaključeno) otkupiti predmet lizinga.

Factoring (engl. factoring) kao oblik financiranja zaduživanjem predstavlja oblik kratkoročnog financiranja na temelju prodaje kratkoročne, po pravilu neosigurane aktive poduzeća (prvenstveno potraživanja od kupaca bez sredstava osiguranja plaćanja) specijaliziranoj financijskoj organizaciji koja se naziva faktor. Navedena financijska ustanova može pružati i daljnje usluge, kao što su upravljanje tražbinama i preuzimanje rizika naplate od dužnika. Factoring redovito predstavlja posao kratkoročnog financiranja klijenata s velikim krugom stalnih kupaca i velikim godišnjim prometom, isplatom od 80 do 95 %, iznimno i 100 % vrijednosti tražbine čiji rok dospelosti nije duži od 12 mjeseci.²¹

5.4.3. FINANCIRANJE OD STRANE DRŽAVE

Kao zasebni oblik financiranja često se ističu državni programi financiranja. Državni programi financiranja obuhvaćaju: davanje nepovratnih potpora, subvencioniranje kamata na kredite, davanje garancija, itd., a sve to s ciljem poticanja novog zapošljavanja, povećanja broja inovacija, unapređenja konkurencije i povećanja efikasnosti.

²¹ Ibid., str 127-128.

Državni potporni programi razvoja poduzetništva u Hrvatskoj realiziraju se uglavnom u suradnji s fondovima Europske unije, a odnose se na sljedeće kategorije: potpore male vrijednosti (200 000 EUR unutar godine) te potpore velike vrijednosti. Navedene potpore realiziraju se u okviru:

- bespovratnih potpora,
- subvencioniranih kredita,
- garancija,
- oslobođenja od plaćanja poreza.

U Hrvatskoj su za provođenje programa poticanja poduzetništva zadužene sljedeće institucije:

- Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta,
- Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR),
- Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije (HAMAG BICRO).²²

²² Ibid., str 129.

6. POTPORE ZA SAMOZAPOŠLJAVANJE

Potpore za samozapošljavanje je potpora male vrijednosti koja nema obilježja državne potpore za zapošljavanje i usklađena je s Uredbom o potporama male vrijednosti.

Može se dodijeliti nezaposlenoj osobi za pokrivanje troškova za osnivanje i započinjanje poslovanja poslovnog subjekta u sljedećim organizacijskim oblicima – obrt, trgovačko društvo, samostalna djelatnost i ustanova.

Iznos potpore male vrijednosti za samozapošljavanje određuje se prema budućoj registriranoj djelatnosti poslovnog subjekta, a u skladu s Nacionalnom klasifikacijom djelatnosti (NKD 2007, dalje u tekstu: NKD).

Potpore za samozapošljavanje može se dodijeliti za tri skupine korisnika.

1. skupina – do 15.000,00 EUR

Dodjeljuje se za registraciju i buduće obavljanje djelatnosti koje pripadaju u sljedeća područja razvrstana po NKD-u:

(C) prerađivačka industrija (odjeljci 25 – 33)

(F) građevinarstvo (odjeljci: 41- 43)

2. skupina – do 10.000,00 EUR

Dodjeljuje se za registraciju i buduće obavljanje djelatnosti koje pripadaju u sljedeća područja razvrstana po NKD-u:

(C) prerađivačka industrija (odjeljci 10 – 24)

(J) Informacije i komunikacije

3. skupina – do 7.000,00 EUR

Dodjeljuje se za registraciju djelatnosti koje pripadaju u sljedeća područja razvrstana po NKD-u:

(D) opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija (odjeljak 35)

(E) opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda i gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša (odjeljci 36-39)

(G) Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala (svi odjeljci osim 47.99)

(H) Prijevoz i skladištenje

(I) Djelatnosti pružanja smještaja i pripreme i usluživanja hrane (samo odjeljak 56)

(M) Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti (svi odjeljci osim: 69.1)

(Q) Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi

(N) Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti (svi odjeljci osim: 77, 78 i 79)

(P) Obrazovanje

(R) Umjetnost, zabava i rekreacija (svi odjeljci osim 93.19)

(S) Ostale uslužne djelatnosti (svi odjeljci osim 94)

Navedeni iznosi predstavljaju najveći mogući iznos potpore koji se može dodijeliti sukladno registriranim djelatnostima, dok će se konačna visina dodijeljene potpore za samozapošljavanje odrediti temeljem procjene opravdanosti početnog ulaganja sukladno iskazanim potrebama u dostavljenom poslovnom planu i troškovniku, koji je sastavni dio poslovnog plana.

Djelatnosti za koje se ne može dodijeliti potpora

Potpore za samozapošljavanje ne može se dodijeliti za djelatnosti koje pripadaju u sljedeća područja razvrstana po NKD-u, a koje su neprihvatljive za financiranje:

(A) Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo (odjeljci: 01-03)

(B) Rudarstvo i vađenje (odjeljci 05-09)

(G) Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala (odjeljak 47.99 Ostala trgovina na malo izvan prodavaonica, štandova i tržnica – odnosi se na zastupanje u prodaji raznovrsnih proizvoda poput prodaje od vrata do vrata, provizijske prodaje, akviziterstva)

(I) Djelatnosti pružanja smještaja i pripreme i usluživanja hrane (odjeljak 55)

(K) Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (odjeljci: 64-66)

(L) Poslovanje nekretninama (odjeljak 68)

(M) Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti (odjeljak 69.1 pravne djelatnosti)

(N) Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti:

77 Djelatnosti iznajmljivanja i davanja u zakup

78 Djelatnosti zapošljavanja

79 Putničke agencije, organizatori putovanja (turoperator) i ostale rezervacijske usluge te djelatnosti povezane s njima

(R) Umjetnost, zabava i rekreacija: 93.19 Ostale sportske djelatnosti

(S) Ostale uslužne djelatnosti (odjeljak 94)

Potpora za samozapošljavanje dodjeljuje se primjenom:

a) fiksnog iznosa

b) varijabilnog iznosa

Fiksni iznos potpore je unaprijed određen za inicijalne troškove osnivanja i registracije poslovnog subjekta, troškove rada podnositelja zahtjeva kao zaposlene osobe na puno radno vrijeme te uobičajene tekuće troškove za prvih nekoliko mjeseci poslovanja (trošak knjigovodstva, zakup poslovnog prostora, obvezne članarine, administrativni troškovi, troškovi sitnog inventara, sirovine i potrošnog materijala, radna odjeća i obuća, troškovi izrade mrežne stranice i oglašavanja i slično).

Fiksni iznos potpore dodjeljuje se u visini od 5.000 EUR

Varijabilni iznosi razlikuju se ovisno o registriranoj djelatnosti za koju se dodjeljuje potpora, a prihvatljivi troškovi mogu se razvrstati u 4 kategorije:

- kupnja nove opreme neophodne za obavljanje djelatnosti te koja traje, odnosno se koristi u vremenu dužem od jedne godine (npr. strojevi, tehnika, alati, informatička oprema i dr.)
- kupnja ili zakup licenciranih IT programa
- kupnja novih prijevoznih sredstava (neophodnih za obavljanje djelatnosti)*
- kupnja franšiza

Trošak PDV-a iskazan na računima kao i ostale vrste troškova koje se ne nalaze na popisu prihvatljivih troškova nisu prihvatljive za financiranje kroz varijabilni iznos potpore.

Naknadne izmjene troškovnika nakon potpisa ugovora o dodjeli potpore nisu prihvatljive.

Navedeni prihvatljivi troškovi moraju:

- biti nužni za izvođenje aktivnosti navedenih u poslovnom planu
- odgovarati realnim tržišnim cijenama
- biti evidentirani na računu poslovnih subjekta u poreznoj ili računovodstvenoj dokumentaciji, s originalima dokumenata kojima se dokazuju navedeni troškovi
- Zavod u svrhu utvrđivanja osnovanosti stavki iz troškovnika može od podnositelja zahtjeva zatražiti dodatnu dokumentaciju (npr. dokaze o istraživanju tržišta i sl.).

*Napomena: Uredba o potporama male vrijednosti isključuje potporu za nabavu vozila za cestovni prijevoz tereta poduzetnicima koji obavljaju cestovni prijevoz tereta za najamninu ili naknadu. U skladu s time, potporu je moguće odobriti za djelatnost cestovnog prijevoza robe, ali ne i za kupnju teretnih motornih vozila.

Trajanje javnog poziva

Zahtjevi za dodjelu potpore zaprimaju se najkasnije do 30.09.2024. godine, odnosno do utroška osiguranih sredstava.

Kriteriji

Podnositelj zahtjeva mora izraditi poslovni plan iz kojeg je razvidno da je poslovna ideja održiva.

Potpore se dodjeljuje u fiksnom i varijabilnom iznosu za troškove poslovanja, pri čemu se varijabilni iznos pravda troškovnikom dostavljenim uz poslovni plan, a koji je njegov sastavni dio, a koja potpora se isplaćuje na račun poslovnog subjekta.

Podnositelj zahtjeva koji je imao registriran poslovni subjekt prije više od 24 mjeseca od dana podnošenja zahtjeva može koristiti mjeru isključivo ako je podmirio sve obveze s osnova javnih davanja (doprinosi, porezi, prirezi) na ime prethodnih poslovnih aktivnosti tog poslovnog subjekta.

Kriteriji

Podnositelj zahtjeva mora izraditi poslovni plan iz kojeg je razvidno da je poslovna ideja održiva.

Potpota se dodjeljuje u fiksnom i varijabilnom iznosu za troškove poslovanja, pri čemu se varijabilni iznos pravda troškovnikom dostavljenim uz poslovni plan, a koji je njegov sastavni dio, a koja potpora se isplaćuje na račun poslovnog subjekta.

Podnositelj zahtjeva koji je imao registriran poslovni subjekt prije više od 24 mjeseca od dana podnošenja zahtjeva može koristiti mjeru isključivo ako je podmirio sve obveze s osnova javnih davanja (doprinosi, porezi, prirezi) na ime prethodnih poslovnih aktivnosti tog poslovnog subjekta.

Svaki zahtjev se ocjenjuje po principu bodovanja temeljem objektivnih kriterija kojima su pridruženi unaprijed određeni rasponi bodova. Najveći broj bodova koje je moguće ostvariti je 100, dok je bodovni prag za pozitivnu ocjenu zahtjeva postavljen na 65 bodova.

Kriteriji za ocjenjivanje zahtjeva su sljedeći:

- Radno iskustvo u djelatnosti u kojoj se osoba želi samo zaposliti – najviše 15 bodova
- Obrazovanje ili dodatne edukacije u djelatnosti u kojoj se osoba želi samo zaposliti – najviše 15 bodova
- Prvo poduzetničko iskustvo – najviše 5 bodova
- Pripremne radionice Hrvatskog zavoda za zapošljavanje – najviše 5 bodova
- Popunjenost poslovnog plana s priloženim ponudama/predračunima uz troškovnik – najviše 15 bodova
- Indeks razvijenosti jedinice lokalne samouprave u kojoj se poslovni subjekt osniva – najviše 10 bodova
- Procjena prihoda i troškova- najviše 15 bodova
- Dodatne prednosti i nedostaci poslovnog plana (održivost i konkurentnost) – najviše 10 bodova
- Inovativnost projekta – najviše 5 bodova
- Ulaganje u nedostajuće djelatnosti – najviše 5 bodova

Obveze korisnika

24 mjeseca održati poslovanje i zaposlenost u poslovnom subjektu kojem je dodijeljena potpora.

Namjenski utrošiti varijabilni iznos potpore tijekom prvog 12-mjesečnog ugovornog razdoblja sukladno odobrenom troškovniku dostavljenom uz poslovni plan. Isto se dokazuje dostavom dokaza o utrošku varijabilnog iznosa potpore u roku od 30 dana od isteka prvog 12-mjesečnog ugovornog razdoblja.

Ostvariti ukupni promet, odnosno prihod od obavljanja registriranih djelatnosti u razdoblju od 24 mjeseca od prijave samozaposlenog u HZMO u iznosu od najmanje 50% dodijeljenog iznosa potpore. Isto se dokazuje službenim i zakonom propisanim financijskim izvješćima, u obliku i sadržaju, koji se dostavljaju FINA-i ili Poreznoj upravi.

U roku od 30 dana od datuma nabave opreme, o svom trošku označiti sufinanciranu opremu putem informativne plastične ploče ili samoljepljive plastificirane naljepnice. Sva vozila i sufinancirana oprema (uključujući i prijenosnu elektroničku opremu) vrijednosti od 1.500 EUR (s uključenim PDV-om) i više trebaju biti propisno označena. Izgled ploče ili naljepnice mora sadržavati bijelu podlogu na kojoj se nalazi logo Zavoda i logo s oznakama Europske unije (dostupni na web adresi: <https://mjere.hzz.hr/savjeti-i-radionice/obvezna-naljepnica-sufinancira-eu/> s natpisom „Sufinancira Europska unija“. Informativna ploča ili naljepnica mora biti na predmetu sufinanciranja najmanje do kraja sufinanciranog razdoblja.

U slučaju nepoštivanja navedenih obveza, podnositelj zahtjeva kao korisnik potpore mora:

Od ukupno isplaćenog varijabilnog dijela potpore, vratiti onaj dio sredstava za koja nisu dostavljeni dokazi o namjenskom utrošku iznosa potpore prema odobrenom troškovniku ili dokazi nisu prihvatljivi, odnosno nastali su ili su plaćeni izvan propisanog roka, uvećano za zakonsku zateznu kamatu.

U slučaju prestanka obavljanja djelatnosti poslovnog subjekta i odjave korisnika potpore kao zaposlenog iz HZMO baze s osnove radnog odnosa prije isteka 24-mjesečnog razdoblja ili prijave korisnika potpore kao zaposlenog na nepuno radno vrijeme, korisnik potpore vraća isplaćena sredstva uvećana za zakonsku zateznu kamatu na sljedeći način:

ukoliko je kršenje navedenih obveza nastalo u prvom 12-mjesečnom razdoblju, vraća ukupno isplaćeni iznos potpore,

ukoliko je kršenje navedenih obveza nastalo u drugom 12-mjesečnom razdoblju, vraća ukupni iznos varijabilnog dijela potpore i 50% fiksnog iznosa isplaćene potpore.

Podnositelji zahtjeva koji ne mogu ostvariti potporu

- Podnositelji zahtjeva čiji su privatni računi blokirani, odnosno koji u očevidniku redoslijeda osnova za plaćanje imaju registrirane neizvršene osnove za plaćanje kao i podnositelji zahtjeva koji imaju pokrenut jednostavni postupak stečaja potrošača.
- Podnositelji zahtjeva koji su bili u statusu nositelja samoopskrbnog poljoprivrednog gospodarstva ili obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva odnosno član obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva, vlasnik obrta, vlasnik/osnivač trgovačkog društva, osnivač/vlasnik/nositelj/direktor/ravnatelj ili druga odgovorna osoba u obavljanju druge samostalne profesionalne djelatnosti, članovi zadruga, obavljali domaću radinost ili sporedno zanimanje prema posebnom propisu unazad 24 mjeseca od dana podnošenja zahtjeva.
- Podnositelji zahtjeva kojima je prethodni radni odnos prestao osobno uvjetovanim otkazom, u istoj ili sličnoj djelatnosti za koju traže potporu, ukoliko u međuvremenu nisu postali dugotrajno nezaposlene osobe ili radno neaktivne dulje od 12 mjeseci. Pod dugotrajnom nezaposlenošću smatra se da je osoba prijavljena u evidenciju nezaposlenih osoba i ostalih tražitelja zaposlenja Zavoda dulje od 12 mjeseci.
- Podnositelji zahtjeva koji su već jednom koristili potporu za samozapošljavanje bez obzira na godinu dodjele potpore.
- Podnositelji zahtjeva koji namjeravaju preuzeti postojeći poslovni subjekt.²³

U 2023. je na području Karlovačke županije 105 nezaposlenih osoba realiziralo potporu za samozapošljavanje. U prva 3 mjeseca 2024. potporu za samozapošljavanje realiziralo je 13 nezaposlenih osoba na području Karlovačke županije. Treba naglasiti da je početkom godine slabija dinamika realizacije potpora jer obrada počinje tek u veljači, pa je tako do kraja travnja 2024. ukupno 28 nezaposlenih osoba realiziralo potporu za samozapošljavanje.

Statistički gledano dosta mali broj ljudi koristio je sredstva za samozapošljavanje, stoga kako bi se povećao interes građana Karlovačke županije za povlačenje sredstava potpora za

²³ HZZ, <https://mjere.hzz.hr/mjere/potpore-za-samozaposljavanje-2024/> (14.06.2024.)

samozapošljavanje, važno je pristupiti problemu s više strana i primijeniti kombinaciju informativnih, edukativnih i motivacijskih strategija. Bilo bi poželjno da se organizira informativne događaje u svim većim gradovima i općinama unutar županije. Na takvim događanjima, stručnjaci mogu detaljno objasniti prednosti samozapošljavanja, proces prijave, kao i konkretne primjere uspjeha jer na trenutnim on-line predavanjima teško da će se pojaviti ljudi koji se teže snalaze na polju informatike. Također ne bi bilo loše da HZZ više promovira sredstva za samozapošljavanje sa informativnim materijalima (letci, brošure i sl.) na javnim mjestima, kao što su gradske vijećnice, knjižnice i poslovni centri.

Poželjno bi bilo da se općenito osmisli sistem nagrađivanja najboljih korisnika koji bi im davao dodatne financijske poticaje ili simbolične nagrade za najbolje poslovne planove, ili za najuspješnije realizirane projekte nakon korištenja potpora, a uz sve to kada bi se pojednostavio proces prijave na mjere za samozapošljavanje koliko je to moguće i pružio jasne smjernice kako bi građani lakše razumjeli i ispunili uvjete sigurno bi se pojavilo i više novih korisnika.

Nužno je da se prati uspješnost programa kroz statistiku i povratne informacije korisnika kako bi se prilagodile strategije i osigurao stalan napredak u budućnosti, a osim toga bilo bi poželjno da HZZ primjerice objavljuje priče o uspjehu kako bi se potaknuli i drugi građani da iskoriste priliku i možda vide sebe u „koži“ poduzetnika jednog dana.

Ove mjere ne samo da će povećati svijest o mogućnostima samozapošljavanja, već će također pružiti potrebnu podršku građanima da se odluče na taj korak i iskoriste dostupne resurse na najbolji mogući način.

7. ISTRAŽIVANJE ISPITANIKA

U cilju istraživanja teme diplomskog rada načinjen je anketni upitnik koji se provodio u razdoblju od 10. srpnja 2024. do 30. srpnja 2024. godine koristeći online Google obrazac.

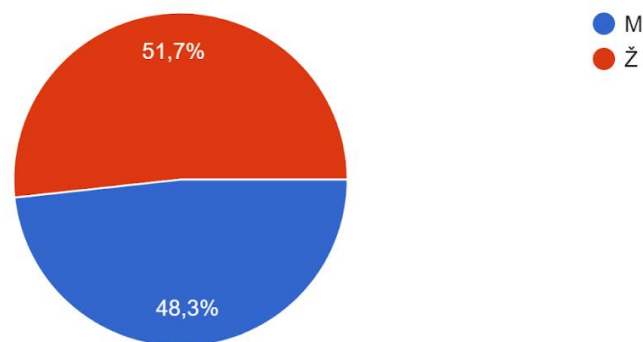
Na samom početku istraživanju su bila postavljena općenita pitanja, kao primjerice spol, dob, mjesto stanovanja. Drugi dio se odnosio na anketiranje ispitanika o njihovoj motivaciji za ulazak u svijet poduzetništva, te provjera koliko su ispitanici upoznati s mjerama zapošljavanja.

Anketni upitnik ispunilo je 145 punoljetnih osoba od kojih su 75 (51,7) pripadnice ženskog spola i 70 (48,3%) pripadnici muškog spola.

Grafikon 5. Spol ispitanika

1. Spol ?

145 odgovora

Izvor: Obrada autora (31.07.2024.)

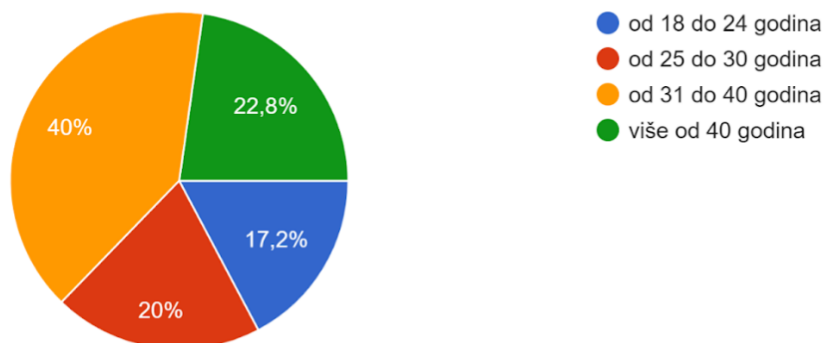
Od ukupnog broja ispitanika, njih 25 (17,2%) pripada dobnoj skupini od 18 do 24 godina, potom 29 osoba (20%) pripada dobnoj skupini od 25 do 30 godina, 58 (40%) osoba pripada dobnoj skupini od 31 do 40 godina, te 33 (22,8%) osoba pripada u skupinu sa više od 40 godina.

Očekivano mlađa populacija još ne razmišlja u tolikoj mjeri o samozapošljavanju, stoga je njihov odaziv na anketu znatno slabiji dok su dobne skupine ljudi od 31 do 40 godina i više od 40 godina činile glavninu ispitanih jer su to ljudi koji imaju iz sebe već dosta godina radnog staža, te mnogo iskustva na svojim leđima.

Grafikon 6. Dob ispitanika

2. Dob ?

145 odgovora

Izvor: Obrada autora (31.07.2024.)

Prema mjestu stanovanja, najviše ispitanika, njih 58 (40%) odgovorilo je da živi u gradu srednje veličine (od 50.000 do 100.000 stanovnika, zatim slijedi 38 (26,2%) ljudi koji žive u manjem gradu do 50.000 stanovnika, 29 (20%) ljudi je iz velikih gradova sa više od 100.000 stanovnika, te 20 ljudi (13,8%) ljudi živi na selu. Očekivano je da je najčešća grupa prema mjestu stanovanja grad srednje veličine zbog toga što je anketni upitnik podijeljen na društvenim mrežama, a većina prijatelja i pratitelja autora rada živi u Karlovcu koji spada među grad srednje veličine.

Grafikon 7. Mjesto stanovanja ispitanika

3. Mjesto stanovanja

145 odgovora

Izvor: Obrada autora (31.07.2024.)

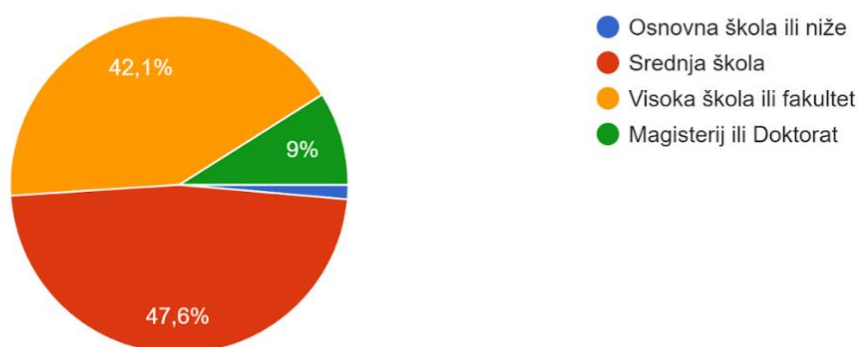
Gotovo polovica ispitanika (69 osoba ili 47,6%) završila je srednju školu, što ukazuje na to da je srednja stručna sprema najčešći obrazovni nivo među sudionicima ankete. Ova grupa ima solidnu osnovu za ulazak na tržište rada, s mogućnošću daljnje stručne usavršavanje i obuke kako bi povećali svoju zapošljivost i kompetencije. Više od 40% ispitanika ima višu školu ili fakultet, što je pozitivno za regiju gdje je većinom provođena anketa jer ukazuje na značajan udio stanovništva s visokim obrazovanjem. Ova grupa može igrati ključnu ulogu u ekonomskom razvoju Karlovačke županije, pružajući znanje i vještine potrebne za modernizaciju i inovacije u različitim sektorima. Iako manji u postotku, 9% ispitanika s magisterijem ili doktoratom predstavlja važan resurs za specijalizirane i stručne poslove, istraživanja i razvoj. Ova grupa može značajno doprinijeti istraživačkim projektima, inovacijama i naprednim industrijama, pružajući Karlovačkoj županiji konkurentsku prednost.

Vrlo mali postotak ispitanika ima samo osnovnu školu ili niže, što ukazuje na potrebu za dodatnim obrazovanjem i obukom ove grupe kako bi se poboljšala njihova zapošljivost.

Grafikon 8. Stupanj obrazovanja ispitanika

4, Koji ste stupanj obrazovanja završili ?

145 odgovora

Izvor: Obrada autora (31.07.2024.)

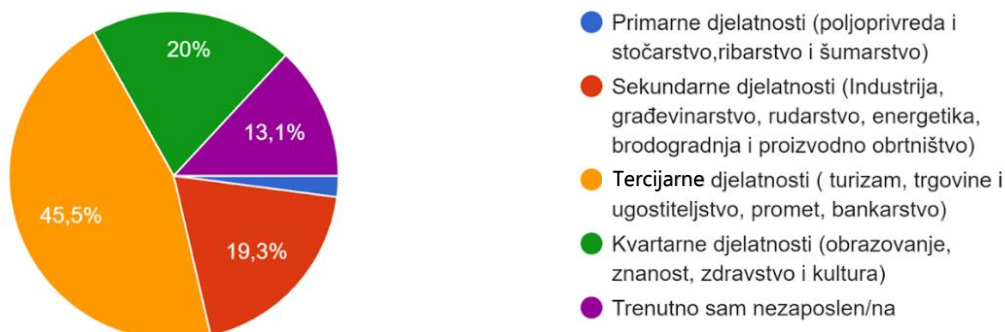
Najveći broj ispitanika (66 osoba, 45,6%) je zaposlen u tercijarnom sektoru, koji obuhvaća uslužne djelatnosti kao što su trgovina, transport, obrazovanje, zdravstvena zaštita i financijske usluge. Ovaj trend je u skladu s globalnim i europskim trendovima, gdje više od polovice

zaposlenih radi u uslužnim djelatnostima. Razvoj tehnologije i globalizacija dodatno su potaknuli rast ovog sektora. Tercijarni sektor je ključan za ekonomiju jer generira najveći dio BDP-a kroz uslužne aktivnosti koje uključuju visok stupanj interakcije s krajnjim korisnicima. U kvartarni sektoru, koji uključuje djelatnosti vezane uz informacijske tehnologije, istraživanje i razvoj te obrazovanje, pokazuje značajan udio zaposlenih od 29 osoba (20% ispitanika). Ovo odražava rastući značaj znanja i informacija u modernoj ekonomiji. Ovaj sektor je ključan za inovacije i tehnološki napredak, što je posebno važno za regionalni i nacionalni gospodarski razvoj. Skoro petina ispitanika (28 osoba ili 19,3%) radi u sekundarnom sektoru koji uključuje prerađivačku industriju, građevinarstvo i proizvodnju. Ovaj sektor je vitalan za stvaranje materijalnih dobara i infrastrukturnih projekata. Sekundarni sektor osigurava stabilnost ekonomije kroz proizvodne kapacitete i može djelovati kao osnova za ekonomski rast i zapošljavanje. Visok postotak nezaposlenosti (13,1% ili 19 osoba) ukazuje na socioekonomske izazove u regiji. Potrebne su strategije za smanjenje nezaposlenosti kroz programe zapošljavanja, obuke i poticaje za poduzetništvo. Edukacija i dodatna stručna osposobljavanja mogu pomoći u smanjenju nezaposlenosti i povećanju zapošljivosti ove grupe, međutim ovaj podatak treba uzeti s oprezom jer je anketa rađena na relativno malim brojem ljudi od kojih ima puno studenata. Mali broj ispitanika (2,1% ili 3 osobe) radi u primarnom sektoru (poljoprivreda, ribarstvo, šumarstvo), što odražava trend smanjenja udjela primarnih djelatnosti u razvijenijim ekonomijama. Iako mali, ovaj sektor je važan za održivi razvoj i samodostatnost u proizvodnji hrane i sirovina. Ovaj obrazac je u skladu s općim ekonomskim trendovima u Hrvatskoj i Europi, gdje se ekonomije sve više oslanjaju na uslužne djelatnosti. Istovremeno, nezaposlenost i mali udio primarnih djelatnosti ukazuju na potrebu za dodatnim ekonomskim inicijativama i poticajima.

Grafikon 9. Sektor zaposlenja ispitanika

5. Posao koji trenutno radite spada u ?

145 odgovora

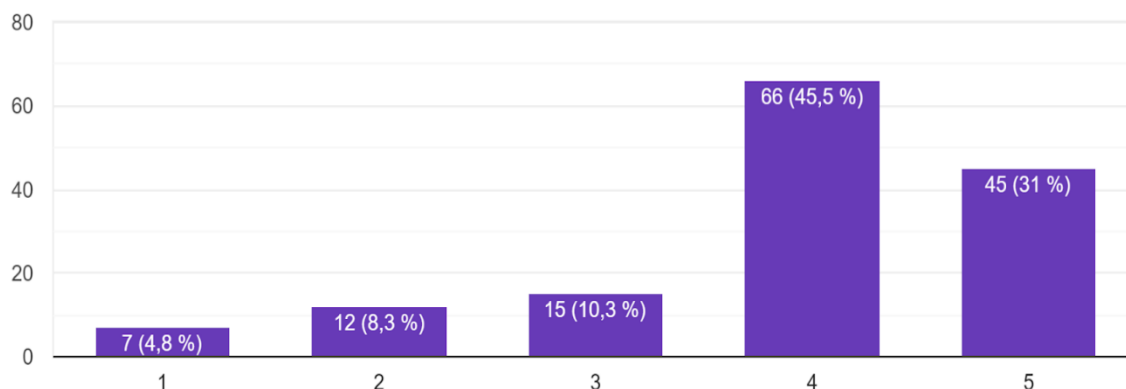

Izvor: Obrada autora (31.07.2024.)

Iduće pitanje iz anketnog upitnika bilo je u cilju da se vidi koliki je interes ispitanika da jednog dana odluče pokrenuti vlastiti posao. Opcije za odgovor na ovo pitanje podijeljene su od jako zainteresiranih do osoba koje uopće nisu zainteresirane. Od ispitanih 7 (4,8%) osoba odgovorilo je kako uopće nije zainteresirano da jednog dana postanu poduzetnik/ca, 12 (8,3%) osoba je bilo stava kako nisu zainteresirani, 15 (10,3%) osoba nije sigurno da li bi se odvažili jednog dana upustiti u poduzetnički pothvat, 66 (45,5%) osoba je iskazalo interes i odgovorilo da su zainteresirani da jednog dana postanu poduzetnici što je pokazatelj da s obzirom na stanju gospodarstva i uglavnom malim primanjima ljudi dosta njih razmišlja o promjeni koja bi im osigurala vlastiti posao, potencijalno bolja primanja i bolje uvjete rada. Preostalih 45 (31%) osoba je odgovorilo kako su jako zainteresirani da jednog dana postanu poduzetnici što jasno dokazuje prethodno navedene argumente.

Grafikon 10. Namjera ispitanika da jednog dana postanu poduzetnici

6. Kolika je Vaša namjera da jednog dana postanete poduzetnik/ica ? 1. Nisam uopće zainteresiran/a 2. Nisam zainteresiran/a 3. Ne znam 4. Zainteresiran/a 5. Jako zainteresiran/a
145 odgovora

Izvor: Obrada autora (31.07.2024.)

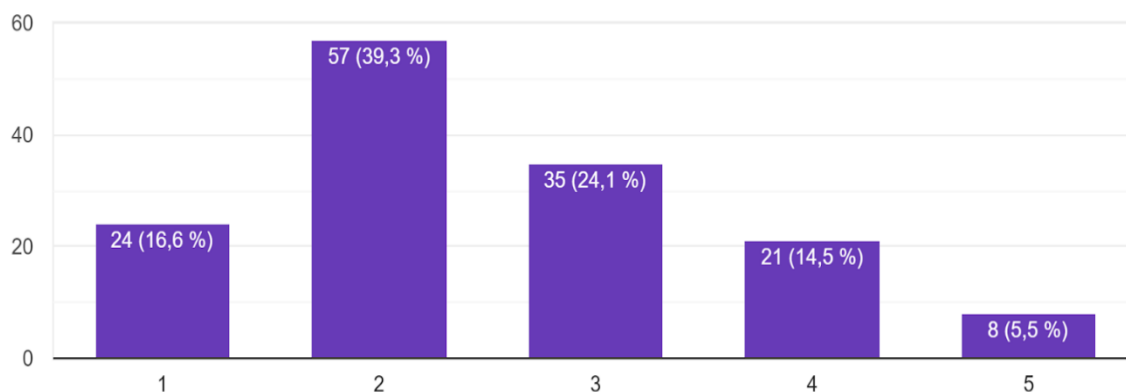
Sedmim pitanjem autor je nastojao nakon što su ispitani stavovi ljudi od namjeri da postanu poduzetnici ispitati u kojoj mjeri te iste osobe smatraju da su spremne i postati poduzetnici.

Opcije za odgovaranje su bile „Nisam uopće spreman“ do „U potpunosti sam spreman“ gdje je 24 (16,6%) osoba odgovorilo kako se smatra da uopće nije spremno upustiti se u poduzetnički pothvat, 57 (39,3%) ispitanika odgovorilo je kako se smatra da nije spremni, neodlučno je bilo 35 (39,3%) ispitanika koji nisu sigurni da li su spremni odvažiti se napraviti iskorak i pokrenuti poduzetnički pothvat, zatim je 21 (14,5%) ispitanika odgovorilo je kako je u spremno postati poduzetnikom/com i 8 (5,5%) osoba smatra kako je u potpunosti spremno pokrenuti poduzetnički pothvat.

Grafikon 11. Spremnost ispitanika na poduzetništvo

7. Smatrate li se spremnim postati poduzetnikom ? 1. Nisam uopće spreman/na 2. Nisam spreman/na 3. Ne znam 4. Spreman/na sam 5. U potpunosti sam spreman/na

145 odgovora

Izvor: Obrada autora (31.07.2024.)

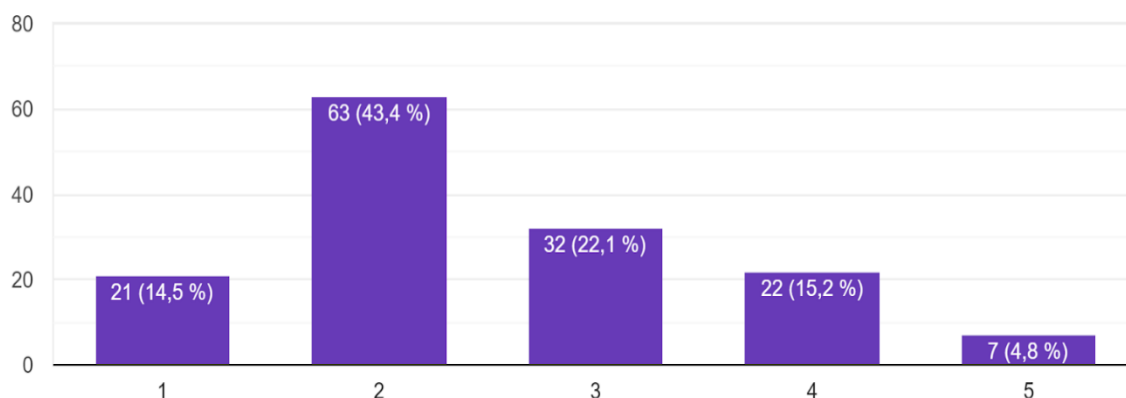
Osmim pitanjem cilj je bio utvrditi koliko ispitanika stvarno planira okušati se u vlastitome poslu te planira postati poduzetnik/ca.

Najveći broj ispitanika (63 ili 43,4%) odabrao je opciju "2", što znači da smatraju kako je "vjerojatno ne" izgledno da će se okušati u vlastitom poslu. Ovo ukazuje na generalnu sumnju ili neodlučnost u vezi s poduzetništvom među ispitanicima. Druga najveća grupa ispitanika (32 ili 22,1%) odabrala je "3", što pokazuje da nisu sigurni (ne znaju) hoće li se upustiti u poduzetništvo. Ovo može sugerirati da je značajan dio populacije otvoren prema toj ideji, ali nema dovoljno informacija ili samopouzdanja da donese čvrstu odluku. Manji optimizam pokazalo je 22 ispitanika (15,2%) koji su odgovorili odgovorilo je s "4", što znači da vjeruju kako postoji vjerojatnost da će se okušati u poduzetništvu, dok je 7 ispitanika (4,8%) izrazilo najveći optimizam, birajući opciju "5" – "vrlo vjerojatno da", te je 21 ispitanik (14,5%) odabrao je opciju "1", što znači da misle kako vrlo vjerojatno neće postati poduzetnici. Iako nije dominantan, ovaj odgovor pokazuje određeni nivo pesimizma ili nepovjerenja u poduzetničke mogućnosti.

Većina ispitanika ne smatra da će se okušati u poduzetništvu, s najčešćim odgovorima u kategoriji "vjerojatno ne" i "ne znam". Manji broj ljudi pokazuje sklonost prema poduzetništvu, dok je vrlo mali broj izrazito optimističan u vezi s tim. Ovo može ukazivati na potrebu za većom podrškom, edukacijom ili motivacijom za poduzetništvo.

Grafikon 12. Vjerojatnost da će se ispitanici okušati u vlastitom poslu

8. Koliko je izgledno da ćete se okušati u vlastitom poslu i postati poduzetnik/poduzetnica? 1. Vrlo vjerojatno ne 2. Vjerojatno ne 3. Ne znam 4. Vjerojatno da 5. Vrlo vjerojatno da
145 odgovora

Izvor: Obrada autora (31.07.2024.)

Cilj devetog pitanja ispitati upoznatosti sudionika ankete s mjerama za samozapošljavanje u Republici Hrvatskoj, te da se procijeni koliko su ispitanici svjesni i informirani o mogućnostima i podršci koju država pruža za samozapošljavanje. Ovo je važno jer informiranost o takvim mjerama može utjecati na odluke pojedinaca o pokretanju vlastitog posla ili upuštanju u poduzetništvo.

Najveći broj ispitanika (74 ili 51%) odgovorio je da su nedovoljno upoznati s mjerama za samozapošljavanje u Hrvatskoj. Ovo je značajan pokazatelj da većina ispitanika nema dovoljno informacija o dostupnim mogućnostima za samozapošljavanje. Druga najveća grupa ispitanika (43 ili 29,7%) odgovorila je kako je dovoljno upoznata s mjerama. Iako je ovo pozitivniji rezultat od „Vrlo vjerojatno ne“ na koji je odgovorilo 21 (14,5% osoba) još uvijek ukazuje na

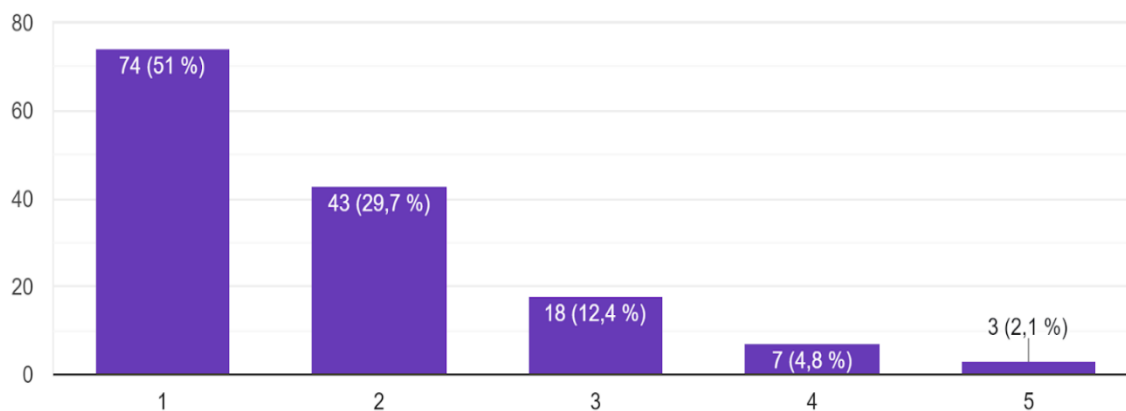
ograničenu razinu znanja među većinom sudionika. Umjeren informiranost pokazalo je 18 ispitanika (12,4%) koji smatraju da su dobro upoznati s mjerama za samozapošljavanje. Ova grupa pokazuje viši nivo informiranosti u odnosu na većinu, ali ipak predstavlja manji dio populacije. Manji broj ispitanika, njih 7 (4,8%), smatra da su vrlo dobro upoznati s mjerama, dok samo 3 ispitanika (2,1%) ocjenjuju svoju informiranost kao odličnu. Ovi rezultati pokazuju da je vrlo mali broj ljudi vrlo dobro ili odlično informiran o ovim mjerama.

Rezultati jasno pokazuju da većina ispitanika nije dovoljno upoznata s mjerama za samozapošljavanje u Republici Hrvatskoj. S obzirom na to da više od polovice ispitanika smatra da su nedovoljno informirani, postoji jasna potreba za poboljšanjem pristupa informacijama i edukaciji o dostupnim mogućnostima samozapošljavanja. Poboljšanje informiranosti moglo bi potencijalno povećati interes za samozapošljavanje među populacijom.

Grafikon 13. Upoznatost građana s mjerama za samozapošljavanje

9. U kojoj mjeri ste upoznati s mjerama za samozapošljavanja koje se nude u Republici Hrvatskoj?
? 1. Nedovoljno 2. Dovoljno 3. Dobro 4. Vrlo dobro 5. Odlično

145 odgovora

Izvor: Obrada autora (31.07.2024.)

Desetim pitanjem cilj anketnog upitnika je bio utvrditi razloge zbog čega ljudi žele danas sutra postati poduzetnik/ca.

Najviše ispitanika (105 osoba ili 72,4%) je označilo mogućnost zarade i širenja posla kao najvažniji motivacijski faktor. Ovaj rezultat ukazuje da ljudi vide poduzetništvo kao put do boljih ekonomskih prilika. Međutim, to može značiti i da su ljudi motivirani prvenstveno kratkoročnim ili dugoročnim financijskim koristima, što može oblikovati njihov pristup i spremnost na rizik u poduzetništvu.

Velik broj ispitanika (91 osoba ili 62,8%) želi slobodu da ostvaruje vlastite ideje. To ukazuje na želju za inovacijom i kreativnim izražavanjem, što je često ključan pokretač uspješnog poduzetništva. Ova motivacija može biti ključna za razvoj novih proizvoda i usluga na tržištu.

Fleksibilno radno vrijeme je treći najvažniji faktor na što ukazuje 85 osoba (58,6%). Ovaj rezultat ukazuje na to da ljudi žele bolje balansirati između privatnog i poslovnog života. U modernom radnom okruženju, fleksibilno radno vrijeme postaje sve važnije, posebno za one koji žele integrirati poduzetništvo s osobnim obavezama.

Više od polovice ispitanika (75 osoba ili 51,7%) želi kako može bolje upravljati vlastitom sudbinom (autonomiju u donošenju odluka) . Ovaj aspekt poduzetništva je privlačan za one koji žele samostalno kreirati svoj poslovni put i ne žele biti ograničeni hijerarhijskim strukturama.

Organizacija posla prema vlastitim željama i potrebama također je važan faktor na što ukazuje 58 osoba (40%). Ovaj rezultat odražava potrebu za kontrolom nad načinom na koji se posao obavlja, što može dovesti do većeg zadovoljstva i produktivnosti.

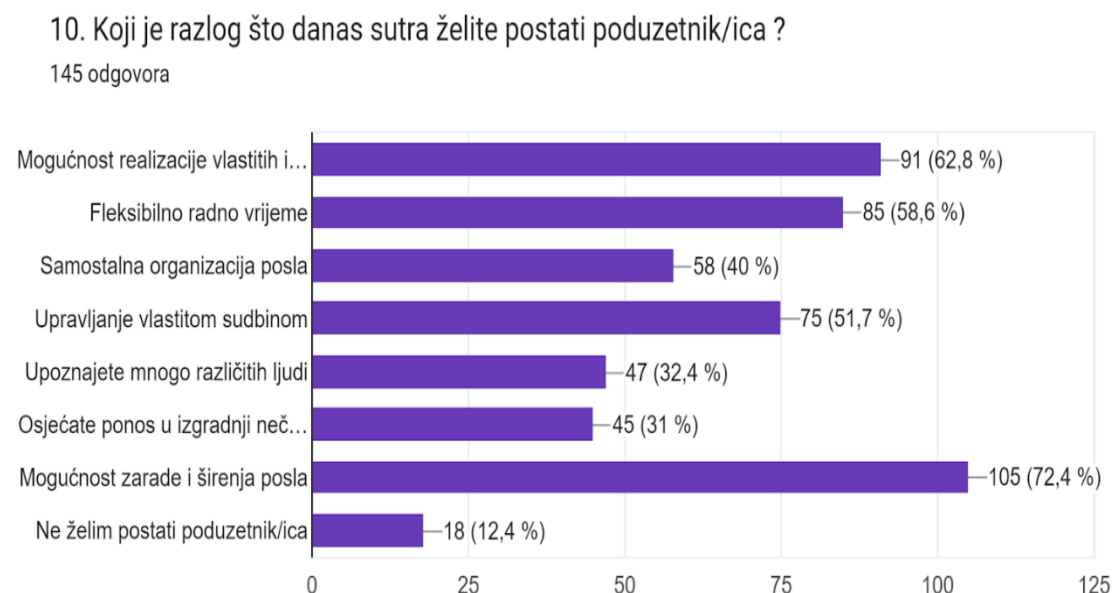
Motiv za upoznavanjem mnogo različitih ljudi (društvena interakcija) pokazuje da trećina ispitanika (47 osoba ili 32,4%) cijeni mogućnosti umrežavanja i izgradnje odnosa kroz poduzetništvo. Poduzetništvo pruža platformu za interakciju s različitim skupinama ljudi, što može biti ključno za razvoj poslovnih prilika i osobni rast.

Također trećina ispitanika (45 osoba ili 31%) je motivirana ponosom koji dolazi s izgradnjom vlastitog posla. Ovo ukazuje na važnost emocionalnog ispunjenja i osjećaja vlasništva kao važnih pokretača.

Manjak interesa za poduzetništvo pokazalo je 18 osoba, odnosno 12,4% ispitanika koji su odgovorili kako ne žele postati poduzetnik/ca. Ova grupa ispitanika možda preferira stabilnost tradicionalnog zaposlenja ili se suočava s percepcijom visokog rizika i nesigurnosti u poduzetništvu. Njihov odgovor može reflektirati nedostatak informacija, samopouzdanja, ili jednostavno preferenciju za drugačiji način rada.

Rezultati sugeriraju da bi poticaji koji naglašavaju mogućnosti financijskog rasta, realizacije vlastitih ideja, i fleksibilnosti mogli biti najefikasniji u motiviranju ljudi na poduzetništvo. Edukacija i informiranje bi se trebali fokusirati na uklanjanje strahova i prepreka koje mogu imati oni koji nisu zainteresirani ili su neodlučni. Za ispitanike koji cijene društvene i emocionalne aspekte poduzetništva, programi mentorstva i umrežavanja mogu biti ključni u povećanju njihovog interesa i uspjeha. Ova dodatna analiza omogućuje dublje razumijevanje motivacija koje pokreću ljude prema poduzetništvu, kao i barijera koje ih mogu sprječavati.

Grafikon 14. Razlog Ispitanika zbog čega žele postati poduzetnicima

Izvor: Obrada autora (31.07.2024.)

Idućim jedanaestim anketnim pitanjem cilj je bio utvrditi koje osobine ljudi smatraju bitni da bi poduzetnik bio uspješan. Najviše ispitanika (107 ili 73,8%) smatra da je upornost ključna karakteristika uspješnog poduzetnika. Ovo je najčešći odgovor, što sugerira da većina ispitanika vjeruje kako je kontinuirana i dosljedna trud važan za poduzetnički uspjeh. 90 ispitanika (62,1%) odabralo je snalažljivost kao važnu osobinu. To znači da većina ispitanika vjeruje da sposobnost brzog prilagođavanja i snalaženja u različitim situacijama doprinosi uspjehu u poduzetništvu. 91 ispitanik (62,8%) smatra da iskustvo igra značajnu ulogu u uspjehu poduzetnika. Ovo pokazuje da se iskustvo, bilo kroz prethodne poslove ili poduzetničke

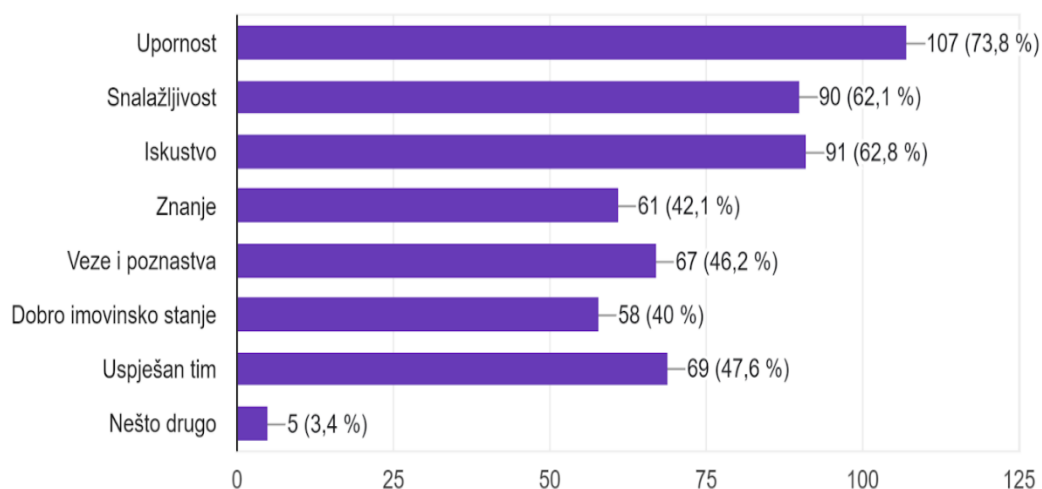
poduhvate, smatra važnim za izgradnju uspješne poduzetničke karijere. 61 ispitanik (42,1%) vjeruje da je znanje bitno. Ovaj rezultat sugerira da, iako je znanje važno, ispitanici ga ne smatraju toliko presudnim kao neke druge osobine. 67 ispitanika (46,2%) misli da su veze i poznanstva važni za uspjeh poduzetnika. To pokazuje da umrežavanje i poslovni kontakti mogu značajno pomoći u poduzetničkom razvoju. 58 ispitanika (40%) smatra da je dobro imovinsko stanje bitno za poduzetnički uspjeh. Ovo može implicirati da ispitanici vjeruju kako financijska stabilnost olakšava poduzetničke poduhvate. 69 ispitanika (47,6%) vjeruje da uspješan tim doprinosi uspjehu poduzetnika. Ovaj rezultat naglašava važnost suradnje i timskog rada u poduzetničkom kontekstu. 5 ispitanika (3,4%) odabralo je opciju "nešto drugo". Ovaj mali postotak može uključivati specifične ili jedinstvene osobine koje nisu obuhvaćene ponuđenim odgovorima.

Iz ove analize možemo zaključiti da većina ispitanika smatra kako su upornost, snalažljivost, iskustvo, te uspješan tim ključni faktori uspješnog poduzetnika. Ostale osobine kao što su znanje, veze i poznanstva, te dobro imovinsko stanje također su važni, ali ne toliko koliko prethodno navedene karakteristike.

Grafikon 15. Mišljenje ispitanika što čini uspješnog poduzetnika

11. Što po vašem mišljenju čini uspješnog poduzetnika?

145 odgovora

Izvor: Obrada autora (31.07.2024.)

Dvanaesto pitanje prikazuje odgovore 145 ispitanika na pitanje da li bi se pri osnivanju svog poduzeća koristili sredstvima sufinanciranja iz fondova Europske unije. Velika većina ispitanika, odnosno 110 osoba ili 75,9%, odgovorila je potvrdno na pitanje. Ovo sugerira da većina ispitanika prepoznaje prednosti korištenja sredstava iz fondova EU-a za osnivanje poduzeća. Mogući razlozi za ovakav visok postotak uključuju poticaji i financijska podrška koja može značajno smanjiti početne troškove pokretanja posla, poboljšana mogućnost uspjeha zahvaljujući dodatnim resursima i financijama, te povjerenje u transparentnost i dostupnost EU fondova.

Manji dio ispitanika, 18 osoba ili 12,4%, izrazio je nesklonost korištenju EU fondova. Mogući razlozi za to mogu biti nedostatak informacija ili svijesti o dostupnosti i načinima korištenja tih sredstava, skepticizam prema birokratskim procedurama ili potencijalnim komplikacijama u vezi s prijavom i korištenjem fondova ili preferencija za samostalno financiranje ili korištenje alternativnih izvora kapitala.

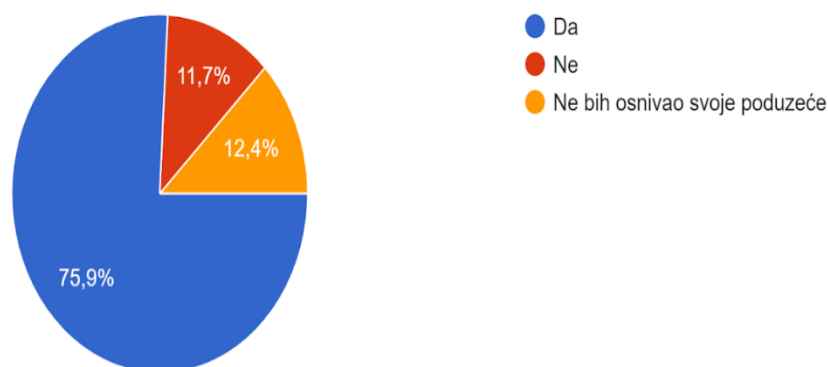
Ukupno je 17 osoba (11,7%) odgovorilo nema namjeru osnivati vlastito poduzeće. Razlozi mogu biti nedostatak interesa za poduzetništvo, strah od rizika povezanih s pokretanjem vlastitog posla, zadovoljstvo trenutnim zaposlenjem ili poslovnom situacijom.

Rezultati ove ankete jasno pokazuju da velika većina ispitanika (75,9%) smatra sredstva sufinanciranja iz fondova Europske unije kao korisna i da bi ih koristila pri osnivanju svog poduzeća. Ovo ukazuje na visoko povjerenje u podršku EU fondova i prepoznavanje njihovih prednosti. Manji postotak ispitanika ne bi koristio ta sredstva, što može biti povezano s osobnim preferencijama ili nedostatkom informacija. Konačno, određeni broj ispitanika nema interes za osnivanje poduzeća, što je također važan podatak za razumijevanje ukupne slike o poduzetničkom duhu među ispitanicima.

Grafikon 16. Mišljenje poduzetnika o korištenju sredstva sufinanciranja

12. Da li bi ste se pri osnivanju svog poduzeća koristili sredstvima sufinanciranja iz fondova
Europske unije ?

145 odgovora

Izvor: Obrada autora (31.07.2024.)

Trinaesto pitanje prikazuje odgovore 145 ispitanika na pitanje "Smatrate li da su sredstva koja HZZO trenutno nudi za samozapošljavanje (Max 20,000 €) dovoljna kako bi osnovali svoju tvrtku i iskoristili ih?"

Ukupno 54 (37,2%) ispitanika smatra da su sredstva od maksimalno 20,000 € koja nudi HZZ dovoljna za osnivanje njihove tvrtke. Ovo pokazuje da značajan broj ljudi vjeruje da mogu pokrenuti svoj poslovni pothvat s ovom razinom financijske podrške.

Mogući razlozi su realni troškovi jer neki poduzetnici možda planiraju poslovne modele koji ne zahtijevaju visoka početna ulaganja. Također neki ispitanici mogu imati dodatne izvore financiranja ili već posjedovati određene resurse koji im omogućuju da s ovim sredstvima pokrenu posao.

Većina ispitanika, njih 91 ili 62,8%, smatra da sredstva od 20,000 € nisu dovoljna za osnivanje tvrtke. Ovo ukazuje na percepciju da je pokretanje poslovanja skuplje nego što ova suma može pokriti. Mogući Razlozi su visoki početni troškovi jer su za neke poslovne ideje potrebna značajna početna ulaganja u opremu, prostor, marketing i druge resurse. Također tu su i nepredviđeni troškovi jer postoji zabrinutost oko neočekivanih troškova koji se mogu pojaviti tijekom pokretanja poslovanja. Ispitanici mogu imati planove za brzo širenje poslovanja koje zahtijeva više početnog kapitala.

Potrebno je bolje informirati potencijalne poduzetnike o mogućnostima optimalnog korištenja dostupnih sredstava, te im pružiti savjetodavne usluge koje im mogu pomoći da racionaliziraju troškove i efikasnije koriste dostupne resurse. Definitivno treba razmotriti povećanje maksimalnog iznosa potpora za samozapošljavanje kako bi se bolje prilagodilo potrebama poduzetnika s većim financijskim zahtjevima. Treba razmotriti i mogućnost poticanja poduzetnika na kombiniranje HZZO sredstava s drugim izvorima financiranja, kao što su bankovni krediti, investitori ili crowdfunding.

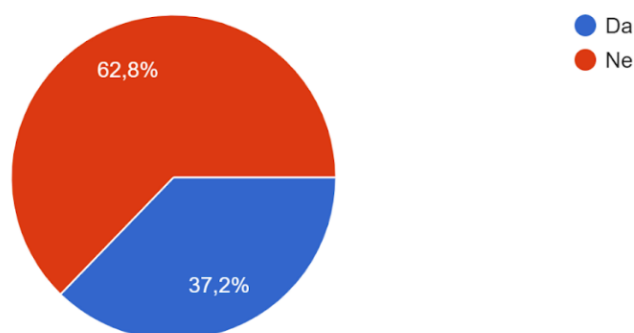
Potrebno je osmisлити podršku za različite poslovne modele i prepoznati različite potrebe poduzetnika ovisno o vrsti poslovanja koje planiraju pokrenuti i prilagoditi potporne programe prema tim potrebama.

Rezultati pokazuju da je percepcija o dovoljnosti sredstava za samozapošljavanje podijeljena, s većinom koja smatra da trenutni iznos nije dovoljan. Ovo pruža važne uvide za kreatore politika i pružatelje financijske podrške, ukazujući na potrebu za prilagodbom i dodatnim podrškom kako bi se olakšalo pokretanje i održivost novih poduzeća.

Grafikon 17. Mišljenje poduzetnika o sredstvima za samozapošljavanje od HZZ-a

13. Smatrate li da su sredstva koja HZZO trenutno nudi za samozapošljavanje (Max 20000€) dovoljna kako bi osnovali svoju tvrtku i iskoristili ih ?

145 odgovora

Izvor: Obrada autora (31.07.2024.)

Na četrnaesto pitanje 145 ispitanika daje uvid u stavove o pokretanju vlastitog posla u odsustvu mjera za samozapošljavanje. Mišljenje ispitanika je kako je moguće pokretati vlastiti posao uz znatno ulaganje vlastitih sredstava (36,6%). Ova grupa pokazuje spremnost na preuzimanje rizika i ulaganje vlastitih sredstava u pokretanje posla. To ukazuje na određenu razinu

samopouzdanja i financijske stabilnosti među ispitanicima. To su osobe koje imaju u sebi poduzetnički duh i motivaciju da pokrenu posao čak i bez poticaja, što je pozitivan znak za potencijal razvoja lokalnog gospodarstva. Ovi ispitanici vjerojatno imaju pristup kapitalu ili ušteđevini, što im omogućava da razmišljaju o ulaganju u vlastiti posao bez vanjske pomoći.

Ukupno 74 osobe (51%) smatra kako bez poticaja nije moguće pokrenuti posao. Većina ispitanika smatra da bez poticaja nije moguće pokrenuti vlastiti posao, što ukazuje na značaj mjera za samozapošljavanje. Ovo može biti zbog nedostatka vlastitih financijskih sredstava ili straha od preuzimanja rizika bez potpore što znači da je ljudima potrebna podrška. Ova grupa naglašava važnost institucionalne podrške i poticaja za razvoj malih i srednjih poduzeća. Bez takve pomoći, mnogi ne bi imali hrabrosti ili resursa za pokretanje posla. Ovisnost o poticajima može ukazivati na slabiju ekonomsku situaciju među stanovništvom, gdje su vanjski izvori financiranja ključni za poduzetničke inicijative. Najmanji ljudi je odgovorilo kako ne bi pokretali vlastiti posao (12,4% ili 18 osoba). Navedeno ukazuje na nedostatak interesa ili resursa, te ovaj postotak ispitanika nema interesa ili ne vidi mogućnost za pokretanje vlastitog posla, bez obzira na postojanje poticaja. To može biti zbog različitih razloga, uključujući stabilnost postojećeg zaposlenja, nedostatak poduzetničkog interesa ili percepciju visokog rizika.

Ova grupa možda preferira sigurnost zaposlenja u postojećim tvrtkama ili javnom sektoru, umjesto preuzimanja rizika pokretanja vlastitog posla.

Specifični kontekst u ovom pitanju je primjer Karlovačke Županije (iz koje dolazi većina ispitanika) jer se ona kao i mnoge druge regije u Hrvatskoj, suočava se s izazovima u poticanju poduzetništva i ekonomskog razvoja. Rezultati ove ankete odražavaju potrebu za poticajnim mjerama zato što značajna većina ispitanika (51%) smatra da je nemoguće pokrenuti posao bez poticaja, što naglašava važnost državnih i lokalnih potpora za samozapošljavanje.

Pružanje edukacije i savjetodavnih usluga može pomoći potencijalnim poduzetnicima u boljem razumijevanju poslovnog okruženja i upravljanju rizicima. Uz proširenje financijskih potpora i subvencija može se stimulirati više ljudi da razmotre pokretanje vlastitog posla. Promocija poduzetničke kulture kroz lokalne inicijative, radionice i primjere uspješnih poduzetnika može motivirati više ljudi da razmotre poduzetništvo kao realnu opciju.

Preporuka za jačanje poticajnih programa je poboljšanje i proširenje postojećih mjera za samozapošljavanje kako bi se više ljudi potaknulo na pokretanje vlastitog posla. Uvođenje

financijske edukacije i njeno pružanje osobama kako bi se potencijalnim poduzetnicima pomoglo u boljem razumijevanju upravljanja financijama i ulaganjima. Osnivanje poduzetničkih inkubatora i start-up centara koji pružaju resurse, savjetovanje i podršku novim poduzetnicima. Potrebna je promocija uspješnih lokalnih poduzetnika kako bi se stvorili uzori i inspiracija za druge.

Ova analiza pruža uvid u percepcije i stavove stanovnika Karlovačke županije prema pokretanju vlastitog posla i važnosti poticaja za samozapošljavanje. Implementacija ovih preporuka može pomoći u poticanju poduzetničke aktivnosti i ekonomskog rasta u regiji.

Grafikon 18. Mišljenje građana o pokretanju posla bez mjera za samozapošljavanje

14. Da li bi ste razmišljali o pokretanju vlastitog posla kada ne bi postojale mjere za samozapošljavanje ?

145 odgovora

Izvor: Obrada autora (31.07.2024.)

Odgovori na posljednje petnaesto neobavezno pitanje "Što bi Vas dodatno potaknulo/motiviralo da se odvažite na pokretanje vlastitog posla?" pružaju vrijedne uvide u faktore koji bi mogli ohrabriti ljude da postanu poduzetnici. Ispitanici su odgovarali sljedeće:

Odgovor koji ističe da je "poslovna klima u RH takva da se dosta lako i uspješno može pokrenuti vlastiti posao" ukazuje na percepciju određenih ispitanika da su uvjeti za poduzetništvo u Hrvatskoj povoljni.

Ovaj optimizam može biti rezultat pozitivnih iskustava s trenutnim poduzetničkim okruženjem ili osobnim stavom o poduzetništvu. Ipak, ovakav stav može biti specifičan za osobe s većim iskustvom ili resursima, dok se ostatak populacije možda ne osjeća jednako sigurno.

Nedostatak posla na Tržištu - za neke ispitanike, poduzetništvo je primarno viđeno kao alternativa nezaposlenosti. Ovaj odgovor implicira da bi nedostatak mogućnosti na tržištu rada mogao potaknuti ljude da razmotre pokretanje vlastitog posla.

Rizik kao Posljednje Sredstvo - sugerira da mnogi ljudi možda vide poduzetništvo kao posljednje sredstvo, a ne kao prvi izbor, što može ukazivati na potrebu za dodatnim motivacijskim i edukacijskim mjerama.

Odgovori poput "dobra ekipa zainteresirana za isto" i "obitelj" naglašavaju važnost podrške iz neposrednog okruženja. Imati tim ili obiteljsku podršku može značajno povećati samopouzdanje i percepciju sigurnosti kod pokretanja posla. Ljudi koji osjećaju podršku i povjerenje u svoju društvenu mrežu lakše se odlučuju na poduzetnički pothvat, što ukazuje na važnost zajedničkih inicijativa i poduzetničkih mreža.

Odgovor "znanje, iskustvo, snalažljivost koje nije prihvaćeno kod trenutnog poslodavca" sugerira da su neki ispitanici frustrirani zbog neprepoznavanja njihovih vještina u trenutnim radnim uvjetima. Ovo može biti snažan motivator za pokretanje vlastitog posla, gdje bi imali potpunu kontrolu nad korištenjem svojih vještina.

Financije- potreba za financijskom stabilnošću i pristupom kapitalu (koja je često spomenuta u odgovorima) pokazuje da je pristup resursima ključan faktor u odluci o pokretanju posla.

Odgovori kao što su "državni poticaji, manji porez na dobit" ukazuju na značajnu ovisnost o državnim mjerama potpore i povoljnijem poreznom okruženju. Mnogi poduzetnici smatraju da bi smanjenje poreznog opterećenja i dodatni poticaji mogli znatno olakšati početak poslovanja.

Kritike upućene na račun složene administracije i birokracije ("manje administracije kod pokretanja samostalnog posla") ukazuju na potrebu za pojednostavljivanjem procesa registracije i vođenja posla.

Odgovori poput "mogućnost da postanem sam svoj gazda" naglašavaju želju za autonomijom i kontrolom nad vlastitim radom. Mnogi ljudi su motivirani idejom da ne budu podložni tuđim odlukama i da sami upravljaju svojim poslovnim uspjehom.

Svi ovi odgovori sugeriraju da bi dodatni poticaji, smanjenje administrativnih prepreka, bolje poslovno okruženje, podrška od strane zajednice, i mogućnost financijske stabilnosti mogli motivirati ljude na pokretanje vlastitih poslova. S obzirom na naglašene izazove i motivatore,

regionalne i nacionalne politike trebale bi se fokusirati na stvaranje okruženja koje potiče poduzetništvo kroz obrazovanje, financijsku potporu i administrativno rasterećenje.

8. ZAKLJUČAK

Kroz rad je detaljno prikazan put prema ulasku u svijet poduzetništva s posebnim naglaskom na specifične izazove i mogućnosti koje se pružaju poduzetnicima. Analiza lokalnog gospodarstva pokazala je da Karlovačka županija, iako suočena s određenim ekonomskim i demografskim izazovima, nudi solidne temelje za razvoj poduzetništva, posebno u sektorima prerađivačke industrije, turizma i trgovine.

Tijekom istraživanja identificirani su ključni faktori uspjeha za nove poduzetnike, uključujući pristup financijskim sredstvima, kvalitetno planiranje i upravljanje, te podršku kroz državne i lokalne poticaje za samozapošljavanje. Pokazalo se da je motivacija za poduzetništvo uvelike povezana s osobnim ciljevima, ali i s percepcijom dostupnosti resursa i potpora.

Jedan od ključnih izazova za poduzetnike u Karlovačkoj županiji je birokracija i administrativne prepreke koje mogu usporiti ili otežati proces pokretanja poslovanja. Također, pristup kapitalu i financiranje često predstavljaju izazov, osobito za mlade poduzetnike koji nemaju dovoljno iskustva ili kolaterala. U tom kontekstu, važno je dodatno razvijati programe potpore, posebno one koji se odnose na edukaciju i mentorstvo, kako bi se povećale šanse za uspjeh.

Suradnja između obrazovnih institucija, lokalne samouprave i privatnog sektora ključna je za daljnji razvoj poduzetništva. Edukacija usmjerena na poduzetničke vještine, ali i na specifične potrebe lokalnog tržišta rada, može značajno doprinijeti stvaranju održivog poduzetničkog ekosustava.

U konačnici, Karlovačka županija ima potencijal postati žarište poduzetništva u regiji, no to će zahtijevati kontinuirane napore u poboljšanju poslovne klime, smanjenju birokratskih barijera i osiguravanju pristupačnih izvora financiranja. Ulaganje u inovacije, tehnologiju i održive prakse može dodatno ojačati konkurentnost lokalnog gospodarstva, a time i povećati interes za poduzetništvo među mladima i drugim grupama.

Zaključno, budućnost poduzetništva u Karlovačkoj županiji ovisi o sposobnosti svih relevantnih aktera da prepoznaju prilike, minimiziraju rizike i zajednički rade na stvaranju povoljnog okruženja za razvoj novih i postojećih poduzetničkih inicijativa. Uz odgovarajuće mjere i podršku, poduzetništvo može postati ključni pokretač gospodarskog rasta i socijalne stabilnosti u regiji.

POPIS LITRATURE

POPIS KNJIGA I STRUČNE LITERATURE

1. Kolaković M., Mikić M.; Poduzetništvo u 21. stoljeću; Studentski poduzetnički inkubator Zagreb; 2020.
2. Kuvačić N.; „Primjenjeno poduzetništvo“, Cera Prom, Split, Zagreb, 2002.g.
3. Kuvačić N.; Poduzetnička Biblija; Beretin Split; 2005
4. Šišić N., Osnove Poduzetništva 1; Poslovno Veleučilište Zagreb; 2023.
5. Škrtić M, Poduzetništvo, 2006
6. Tkalec Z.: Definicija i karakteristike poduzetništva kao ključne kompetencije cjeloživotnog učenja; <https://hrcak.srce.hr/file/192156> (13.06.2024.)
7. Zakon o trgovačkim društvima; <https://www.zakon.hr/z/546/Zakon-o-trgova%C4%8Dkim-dru%C5%A1tvima> (13.06.2024.)

INTERNETSKI IZVORI

1. HAMAG BICRO; <http://www.hamagbicro.hr/poslovni-plan> (13.06.2024.)
2. HITRO.HR, <https://www.hitro.hr/kako-otvoriti-d.o.o.-j.d.o.o./> (13.06.2024.)
3. Hrvatska gospodarska komora; <https://www.hgk.hr/documents/gospodarski-profil-karlovacke-zupanije-hrv-v57b75f0d52b3e.pdf> (10.06.2024.)
4. Hrvatska obrtnička komora, <https://www.hok.hr/gospodarstvo-i-savjetovanje/postupak-i-troskovi-otvaranja-obrta> (13.06.2024.)
5. HZZ, <https://mjere.hzz.hr/mjere/potpore-za-samozaposljavanje-2024/> (14.06.2024.)
6. Pravni sustav suradnje neprofitnih organizacija; <https://udruge.gov.hr/UserDocsImages/UserFiles/File/Pravni%20sustav%20suradnje%20NGO.pdf> (13.06.2024.)

POPIS ILUSTRACIJA

TABLICE

Tablica 1. Dobna struktura NO tijekom 2023. i 2024. na području Karlovačke županije.....	17
Tablica 2. Broj nezaposlenih u Lipnju 2023/2024	19
Tablica 3. Nezaposlene osobe prema razini obrazovanja u PU Karlovac krajem lipnja 2024. godine	20
Tablica 4. Nezaposlene osobe prema dobi u PU Karlovac krajem lipnja 2024. godine	22

GRAFIKONI

Grafikon 1. Struktura gospodarstva Karlovačke županije prema udjelu u ukupnom prihodu .	12
Grafikon 2. Struktura prerađivačke industrije prema udjelu u ukupnom prihodu	14
Grafikon 3. Vrste financiranja.....	32
Grafikon 4. Izvori vlastitog financiranja	34
Grafikon 5. Spol ispitanika.....	46
Grafikon 6. Dob ispitanika	47
Grafikon 7. Mjesto stanovanja ispitanika.....	47
Grafikon 8. Stupanj obrazovanja ispitanika	48
Grafikon 9. Sektor zaposlenja ispitanika.....	50
Grafikon 10. Namjera ispitanika da jednog dana postanu poduzetnici.....	51
Grafikon 11. Spremnost ispitanika na poduzetništvo.....	52
Grafikon 12. Vjerojatnost da će se ispitanici okušati u vlastitom poslu	53
Grafikon 13. Upoznatost građana s mjerama za samozapošljavanje	54
Grafikon 14. Razlog Ispitanika zbog čega žele postati poduzetnicima.....	56
Grafikon 15. Mišljenje ispitanika što čini uspješnog poduzetnika.....	57
Grafikon 16. Mišljenje poduzetnika o korištenju sredstva sufinanciranja	59
Grafikon 17. Mišljenje poduzetnika o sredstvima za samozapošljavanje od HZZ-a.....	60
Grafikon 18. Mišljenje građana o pokretanju posla bez mjera za samozapošljavanje.....	62